

L'amic

REVISTA DE **SANT JULIÀ DEL LLOR I BONMATÍ**

4a època - novembre 2023

Serveis

DADES D'INTERÈS

Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Tel. 972 42 22 96 – Fax 972 42 33 34

info@stjuliabonmati.cat

www.stjuliabonmati.cat

Facebook /Twitter/Telegram: @stjuliabonmati

Instagram: @stjuliadelloribonmati

Atenció municipal

- Oficines: De dilluns a divendres, de 9 a 14 h
Dimecres, de 9 a 20 h (excepte a l'agost)
- Secretaria: Cal concertar visita prèviament
- Alcaldia: Cal concertar visita prèviament
- Oficina tècnica: Cal concertar visita

Serveis Socials

Treballadora social: Cada divendres al matí
Educadora social: Cada divendres al matí
Cal concertar entrevista: tel. 972 129 099
(laborables, de 9 a 14 h)

Jutjat de Pau

Tel. 620 063 091

jp.stjulialloribonmati@xij.gencat.cat

Escola Sant Jordi

Tel. 972 42 10 70 – Fax 972 42 31 50

b7000123@centres.xtec.es

https://agora.xtec.cat/ceipsantjordí/

Ràdio Bonmatí

Tel. 972 42 44 92

radiobonmati@gmail.com

www.radiobonmati.cat

Parròquia de Bonmatí

Horari de misses:

Missa anticipada (dissabtes i vigílies de festius),
a les 18 h.

Despatx parroquial de

Mn. Josep M. Castellà i Marcet:

Dissabtes de 17.30 a 18 h i hores

convingudes (Tel. 972 42 02 53

666 643 136)

Telèfon d'Emergències

(urgències sanitàries,
incendis i salvaments, seguretat ciutadana,
protecció civil) Tel. 112

Atenció a les Dones en Situació de Violència

Tel. 900 900 120

Servei d'Atenció Integral a la Diversitat afectivo-sexual i de gènere de la Selva (SAI La Selva)

Tel. 872 973 003 / sai@selva.cat

Servei d'Assessorament Jurídic en Llei d'Estrangeria

Tel. 972 20 49 80 (Càritas)

Consell Comarcal de la Selva

Oficines: Tel. 972 84 21 61

Fax 972 84 08 04

comarca@selva.cat

Xaloc (gestió tributària)

C/ Dr. Castany, 68, bx – Salt

Tel. 972 40 27 77 – 972 10 40 48

salt@xalocgirona.cat

Correus (Anglès)

Horari d'oficina: De dilluns a divendres,
de 9.30 a 14.30 h. Dissabtes, de 9.30 a 13 h.

Tel. 972 42 22 21

Telsa

Oficines centrals: 972 20 48 68

Fecsa Endesa

Avaries: 800 76 07 06

CaixaBank

Tel. 972 24 74 20

RESTAURACIÓ

Bar Centre Cívic de Bonmatí

Tel. 600 078 068

Bar El Racó dels Amics

Tel. 972 19 17 66

Bar Restaurant Can Jans

Tel. 972 42 32 39

Bar Restaurant La Cantonada

Tel. 972 42 11 61

Restaurant Duc de l'Obac

Tel. 972 42 09 77

Restaurant La Barca

Tel. 972 42 09 63

ALLOTJAMENTS

Turisme Rural Can Vila

Tel. 972 42 37 12

Habitatge d'ús turístic El Vidals

Tel. 609 340 627

FARMÀCIES

Farmàcies de guàrdia (informació)

www.cofgi.com

Farmàcia de Bonmatí:

Marta Vilà Sagué: Tel. 972 42 22 31

De dilluns a divendres, de 9.30 a 13.15 h i de
16.30 a 20 h. Dissabtes, de 9.30 a 13 h.

SALUT

Atenció Mèdica Consultori Local

Metgessa: Dra. Hanka Lancova

Infermeria: Arantxa Martínez

Cita prèvia: citasalut.gencat.cat /

lamevasalut.gencat.cat / 93 326 89 01

972 42 14 98

CAP d'Anglès (de 8 a 20 h)

Tel. 972 42 14 98

Atenció Continuada de Santa Coloma de Farners (de 20 a 8 h) Tel. 972 84 30 16

Urgències i Ambulàncies Tel. 112

CatSalut Respon

Tel. 061 (temes de salut que no són
emergència)

RESIDUS

Recollida porta a porta

Dies de recollida (cal treure els residus a la
porta de casa els dies indicats a la nit):

- Dimarts: orgànica i paper, sanitaris i petites
quantitats d'esporga
- Dimecres: cada 15 dies rebuig o vidre
segons calendari
- Dijous i diumenge: orgànica i envasos,
sanitaris i petites quantitats d'esporga

Àrees d'emergència

Recintes tancats amb contenidors i accés
controlat. Cal disposar de clau d'obertura.

Situades: a Bonmatí, al davant de l'envelat, i
a Sant Julià, al costat de l'Esplai.

Deixalleria mòbil

Cada primer dimecres de mes, al davant de
l'envelat.

Minideixalleria

Minicontenidors fixos situats al davant de
l'ajuntament per llençar-hi CD o DVD, mòbils
i carregadors, bombetes, cartutxos de tinta,
piles i altres objectes d'electrònica de mida
petita.

Recollida d'olis domèstics

Recollida de roba

Cal llençar l'oli de cuinar en una ampolla de
plàstic tapada.

Els contenidors per l'oli usat i la roba estan al
davant de l'envelat (Bonmatí) i al costat de
l'Esplai (Sant Julià).

Trastos voluminosos

Retirada a domicili cada primer dijous de
mes (la nit abans s'han de deixar els trastos
al davant del vostre habitatge). Cal trucar
prèviament, abans del primer dimarts de mes,
al 872 01 20 18 (Nora empresa de recollida),
de 9 a 15 hores, o a l'ajuntament al 972 42
22 96, en horari laboral.

Restes d'esporga i poda

Contenedor situat al final del carrer del Moli
(cal demanar la clau a l'ajuntament)

Índex

Serveis	2
Salutació de l'alcaldeessa	3
Entitats	4
Actualitat	22
Ha passat... ..	28
Biografies.....	32
Història	34
Entrevista.....	39
Reportatge.....	40
Relats	48
Efemèrides	51

Edita:

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

Consell de redacció:

Anna Pagès, Xevi Pijaume,
Rosa Taberner, Marta Cos,
Josep M. Quer,
M. Carme Domènech,
Gemma Caparrós,
Anna Serrat Graboleda
Mei Brescó

Contacte:

revista.lamic@gmail.com

Impressió:

Impremta Pagès
Tel. 972 420 107 - Anglès

Portada:

Nevada març 1993, nevada desembre 2001 i
vista de l'església octubre 2023

Dipòsit Legal: GI-1210-1993

El Consell de Redacció no s'identifica necessàriament amb les opinions dels articles publicats.

Amb l'arribada de la tardor...

Tot va tornant a la normalitat: S'acaben les vacances, s'inicia un nou curs escolar, es reprenen les activitats lúdiques i esportives que curiosament les Entitats i Associacions del nostre poble han preparat i programat perquè tots en puguem gaudir.

Ara que escric aquestes quatre ratlles, m'adono que ja es compleixen quatre mesos del nostre govern al Consistori i això vol dir que per nosaltres no hi ha hagut vacances.

Ens ha tocat treballar i aprendre ràpidament a mesura que s'havien d'anar "apagant focs" i "segellant canonades d'aigua"... però hi hem posat totes les ganes i ho hem fet amb il·lusió.

Hem començat per rentar-li la cara: s'ha començat amb una neteja als carrers i parterres, s'han fet segar les vores de les carreteres i camins, s'han començat a instal·lar i reubicar papereres que potencien el reciclatge, s'han posat rocalls per evitar que camions pernoctessin a la zona de l'Horno San Juan, s'han arreglat les sorreres de l'escola i els seus tendals i s'han fet alguns treballs de manteniment per facilitar l'entrada del nou curs escolar, però som conscients que encara ens falta arreglar les tanques i la rampa d'accés, que intentarem que es faci factible en uns mesos.

I no ens aturem aquí: Hem començat a estudiar altres projectes com ara el de la remodelació i ampliació de la zona esportiva de Bonmatí, amb la intenció que aculli una única àrea d'emergència de la deixalleria i també s'està estudiant el projecte de canviar els comptadors d'aigua i posar-los electrònics per facilitar-ne les lectures.

Sense deixar de banda les activitats d'esbarjo, hem preparat activitats on tothom, tingui l'edat que tingui, en pugui gaudir:

Vam començar recuperant la Festa de Sant Julià del Llor, que per problemes de pluja, la vam haver de traslladar al pavelló de Bonmatí i després, va venir la Festa de la Gent Gran, que també es va fer al pavelló per facilitar que la gent, amb problemes de mobilitat, hi pogués assistir.

Tal com vaig dir a la meua presa de possessió, l'equip de govern el formem persones que treballem pel poble, així que si hi va haver alguna cosa que no va acabar de sortir bé, us demanem disculpes i, per ser-ne conscients, si ens ho feu saber, l'any vinent intentarem no repetir-la.

També al mes d'octubre es van instal·lar dos parcs de salut: a Sant Julià del Llor, un parc per a la gent gran a la zona esportiva, i al parc on hi ha la tirolina a Bonmatí, un pels joves, tot i que en uns mesos també se n'instal·larà un altre parc per a la gent gran.

Abans no s'acabi l'any, preparem noves activitats: al desembre el PIN per la mainada als voltants de Nadal, però no serà l'única activitat per aquelles dades, ja que també tindrem una fira d'artesans i productes Nadalencs on totes les entitats i associacions hi estan convidades a posar-hi la seva paradeta, si així ho estimen.

Així que ja veieu, que aquests mesos que falten per finalitzar l'any, seran intensos d'activitat: Els dies curts i el fred no ens espanten, tan sols volem que sortiu i participeu de les activitats.

Gaudiu del poble!

Elena Ribas Sitjà

Alcaldeessa de Sant Julià del Llor i Bonmatí.

Agrupació d'Activitats Culturals i Festives

13è CONCURS DE PINTURA RÀPIDA

L'1 de maig passat, en el 13è Concurs de Pintura Ràpida, en la categoria d'Adults hi va haver 16 concursants; en la de Juvenils, 2 i en la d'Infants, 30.

▲ 2n premi Adults - José Manuel Aznar

▲ 1r premi Adults - Aida Mauri

▲ 3r premi Adults - Néstor Sanchís

Associació Anar-hi Anant

TEMPORADA 2022-2023

A les revistes de L'Amic número 48 i número 49 vam iniciar la sèrie CCC (carreteres, camins i corriols) i a la número 50 (l'any passat) vam fer un resum de la temporada i l'explicació del naixement de l'Anar-hi Bike. Doncs ara, en aquest número, podem dir que l'Anar-hi Bike continua funcionant molt bé i que ja vam fer el segon Anar-hi Bike Bonmatí amb molt d'èxit.

I com que els de les bicis volen "corriols", haurem de continuar amb la sèrie CCC, perquè hem fet corriols nous (bé, nous no..., ja hi eren i els hem netejat).

Els companys de les bicis, ara ja ben integrats a l'Associació Anar-hi Anant, són uns màquines i amb l'ajuda de "la Pili" (tallabardisses) i "en Terminator" (xerrac), tots dos de bateria, hem anat fent molta feina i els corriols netejats els hem batejat amb noms inventats o amb referència a la zona.

Per fer les curses els senyalitzem amb cartells, fletxes i cintes, però després ho traiem tot per deixar el bosc net. Potser algun dia senyalitzarem els llocs més significatius amb alguns cartells i fletxes adients (ecològics), s'està estudiant... En alguns navegadors queden els noms dels corriols escrits tal com els ha batejat el que ha fet el recorregut.

Si hi anem passant, per aquests corriols, tant a peu com amb bici, queden molt nets; les bicis ajuden perquè el terra quedi perfecte.

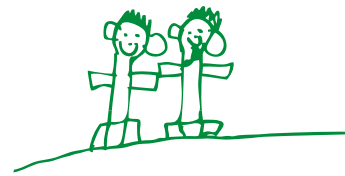
El que també volem dir, sense que sigui una crítica sinó una constatació, és que el bosc està molt embardissat i molts pins estan caient, s'ha de vigilar molt els dies que fa vent. Potser algun dia els que manen faran alguna cosa per trobar-hi una solució, nosaltres anem fent el que podem.

En el moment d'escriure això tot Catalunya està en vermell per alerta de foc, està PROHIBIT anar al bosc...

I acabem com sempre assegurant que caminar i pedalar és molt saludable.

Salut i cames!

Escola d'Art

L'Associació Escola d'Art de Bonmatí és una Entitat relativament jove, es va crear l'any 2018, encara que la gran majoria dels socis ja anàvem a les classes de pintura que feia el professor Enric Rubió a Anglès.

L'Ajuntament de Bonmatí ens va cedir el local de la plaça Massana per l'ús que en fes l'associació, sempre lligat a cursos de dibuix, pintura, i a l'art en general.

A l'escola no cal ser un gran artista, anem a passar l'estona, a gaudir i a relaxar-nos una mica, es pot aprendre les teories del dibuix i la pintura de totes les maneres.

Durant aquest temps hem col·laborat amb el poble amb tot allò que ens han demanat i ha convingut (composició del llibre *Imatges i històries de Sant Julià i Bonmatí*, amb la col·laboració també del Grup 9Art, posterior subhasta de les obres al Centre Cívic, pessebre vivent, fira d'entitats, exposicions periòdiques al Centre Cívic...)

Només ens va trencar la dinàmica aquesta maleïda pandèmia durant un temps, però per sort ara tornem a fer la rutina normal.

Obrim l'escola cada dimarts i dijous des de setembre fins al juliol, només reposem el mes d'agost.

De tota manera tenim el professor Enric Rubió que ve tots els dimarts fins al juny, amb horari de tardes de 4 a 8.

Val a dir també que les classes del professor cadascun les paguem particularment, en qualsevol cas, si algú més vol venir serà benvingut i podeu informar-vos a la mateixa escola els dimarts i dijous o podeu trucar al telèfon 659 100 055.

Donants de Sang

ES REPRENEN LES DONACIONS AL POBLE

El mes d'agost del 2022, concretament el dilluns dia 29, es van reprendre les donacions al nostre municipi, que s'havien deixat de fer des d'abans de la pandèmia. En aquest dia, al Centre Cívic, es van recollir 22 donacions i va haver-hi 3 oferiments, que no van poder donar per causes diverses.

Al cap de sis mesos, el dimecres 8 de febrer, es va tornar a fer una altra col·lecta, i en aquella ocasió hi va haver 28 donacions i 5 oferiments; i es dona el cas que 4 persones ho van fer per primera vegada.

I el mes d'agost passat, el dilluns dia 28, 17 persones van fer donació i 2 es van oferir però no hi va haver sort. (A la foto, una imatge de la donació d'aquest estiu passat).

D'altra banda, el pavelló de Bonmatí va ser el marc de la Festa de les Delegacions de l'associació de Donants de Sang Girona, celebrada el diumenge 3 de setembre passat. La jornada, que va reunir cap a una vuitantena de persones, va consistir en una visita guiada a la Colònia per conèixer l'origen industrial del nucli de Bonmatí, un dinar i una sobretaula amenitzada per un duo musical. L'associació de Donants de Sang Girona agraeix a l'Ajuntament que hagi facilitat l'espai per a aquesta celebració.

Donem les gràcies a totes les persones que donen sang, i si encara no ho heu fet mai, us animem a provar-ho. Ens citem pels volts del febrer!

Càritas Bonmatí

COL·LABOREU AMB EL TALC

Un dels serveis que ofereix Càritas Bonmatí és el **TALC** (Taller d'Acollida Lingüística i Cultural), és un recurs socioformatiu i comunitari que pretén millorar la qualitat de vida de les persones d'origen estranger, possibilitant l'aprenentatge de la llengua catalana (especialment a nivell oral), el coneixement del país, de la societat catalana i de l'entorn sociocultural més immediat, alhora que promou i afavoreix el seu protagonisme i la seva participació social dins del territori.

Des de Càritas volem convidar persones del poble que puguin dedicar un parell d'horetes a la setmana a col·laborar com a voluntàries en el TALC i sumar-se al grupet que som actualment. Pensem que és una aportació necessària a la comunitat, un donar i rebre mutu que enriqueix totes les parts i ajuda a fer poble i fer créixer la nostra llengua.

La veu de les voluntàries...

Hola, som la Rachida i la Bouchra, vam venir directament del Marroc aquí a Bonmatí. No portàvem massa temps a Catalunya i va arribar la pandèmia de la Covid-19 i això va provocar la suspensió dels estudis durant mesos. I no només la suspensió de les classes a escoles i instituts, les classes de català de Càritas també es van veure afectades. Però vam aconseguir aprendre la llengua catalana. No tenim un nivell molt alt de català, però ens vam oferir de voluntàries i vam donar classes la temporada 2022/2023 per les dones del municipi que volen aprendre el català i va ser una gran experiència per a nosaltres.

Volem que les dones aprenguin català perquè puguin comunicar-se amb els veïns i veïnes, metge, escola, etc. De fet, faria falta més voluntariat per donar classes de català, la societat pensa que les dones marroquines no tenen ganes d'aprendre l'idioma, però la realitat és una altra, no és que no tinguin ganes d'aprendre, el problema és que no hi ha suficient oferta al municipi per aprendre la llengua catalana. Fem una crida i animem persones del poble que s'ofereixin a col·laborar als Tallers d'Acollida Lingüística de Càritas, és una bona manera de promoure el català i enriquir-se com a persona. Moltes gràcies!

Rachida i Bouchra

Jo només voldria ressaltar els avantatges i beneficis que t'aporta el voluntariat i com les experiències personals que vius gràcies al voluntariat t'ajuden en moments difícils, perquè quan portes força temps amb persones que no coneixes de res, al final, acabes construint llaços d'amistat ben forts.

Com a mostra comparteixo un fragment d'un text extret de "El Nostre Món". *Mètode d'aprenentatge del català per a nousvinguts analfabets.* Un dels materials que fem servir a les classes, en aquest cas parlant de cuina. *Els espaguetis són com una cinta que ens uneix a tots a tot el món. Podem néixer a un país i anar a viure a un altre, però sempre trobem els espaguetis. Amb els espaguetis podem fer llaços. Llaços d'amistat, llaços d'alegria, llaços de solidaritat.*

Aprofito per comunicar que deixo de fer de voluntària temporalment, no és un adeu sinó un fins aviat, una abraçada a totes les que m'heu fet costat, us estic molt agraïda.

M. Àngels

***

Hola soc la Fina i també col·laboro com a voluntària al TALC. M'agrada compartir els coneixements que he anat adquirint amb el temps, sobre plantes i remeis naturals... Un mitjà més per aprendre la llengua i saber més sobre com cuidar la nostra salut i el nostre benestar.

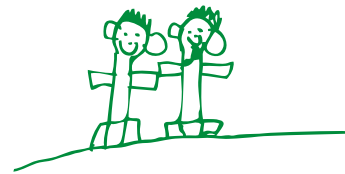

Avui us presento la verdolaga. Una herba espontània que es troba fàcilment als horts, marges dels camins i fins i tot a les voreres de carrers asfaltats.

És considerada com una mala herba, però resulta que és molt rica en nutrients i se li atribueixen moltes propietats com antioxidant, antiinflamatòria, antisèptica, digestiva i d'altres. S'acostuma a menjar a les amanides.

El proper curs més, si us animeu sereu molt benvingudes!

Fina

Església

LES "NOCES D'OR" DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE BONMATÍ

Al poble de Bonmatí tot té gust de "nou", d'"acabat d'entrenar".

Fa 53 anys esdevenia parròquia, separant-se de Constantins. Fa 40 anys, Sant Julià del Llor i Bonmatí esdevenien municipi, segregant-se d'Amer. I ara farà 50 anys que es va consagrar la nova església parroquial, dedicada a Santa Maria, la Immaculada Concepció.

Envoltats d'esglésies i ermites, algunes de "mil·lenàries", que compten la seva edat per segles, què són 50 anys? Només els infants i també els joves compten la seva edat per dies, mesos i anys. Per això dic que té gust de "nou", de jove. El dissabte 23 de desembre d'aquest any, la nostra església parroquial complirà els seus primers 50 anys. És una bona efemèride. És el que en diem "les noces d'or".

No són pocs els qui ho recorden i que els farà goig poder-ho celebrar.

El poble ha crescut. La urbanització on hi ha l'església s'ha anat omplint i fent-se molt maca. Han arribat parelles joves que potser desconeixen el passat però aporten nova vida a aquest entorn.

Són les persones més grans les que guarden els records i vivències d'aquells anys il·lusionats que, amb el Rector Mn. Àngel, tenien en la parròquia un dels principals motors de la vida del poble.

M'he mirat el llibret que es va fer amb motiu dels 25 anys. Les fotografies mostren a bastament les activitats religioses i cíviques que promovia la parròquia.

Per això ens hem proposat celebrar aquesta data tan arro-

donida dels 50 anys. No serà una celebració tan lluida com la de fa 25 anys, però volem revifar el record i fer saber als qui han arribat més tard que aquí hi ha una història, uns esdeveniments, uns personatges que han anat configurant la Parròquia de Santa Maria de Bonmatí.

El llibret dels 25 anys comença amb unes paraules del Sr. Bisbe Jaume Camprodon, que fou qui la va consagrar. Ara (en el moment que escric aquestes ratlles) no tenim bisbe a Girona.

Hi té molt de protagonisme Mn. Àngel Pla, que fou el capellà de la Colònia i el primer rector de la parròquia. Posteriorment, a Bonmatí, no hi ha hagut cap més rector resident i exclusiu, sinó compartit amb moltes altres parròquies: Mn. Joan Solà, Mn. Martirià Brugada, jo mateix... La rectoria està buida i molt deteriorada.

Però l'esperit i el sentiment de formar part d'una parròquia, això no caduca. Amb els anys ha anat arrelant fortament en el cor dels feligresos.

Ara, doncs, us convidem, a tots els qui estimeu aquest indret de Bonmatí, a recordar aquest 50è aniversari. Anirem informant dels actes que volem dur a terme el proper 23 de desembre.

I que aquesta celebració serveixi per tenir molt present en el vostre cor que Bonmatí té un espai d'acollida per a tot aquell que cerca respostes i vol celebrar en comunitat la seva fe. És la seva Parròquia.

Mn. Josep M. Castellà

Esportiu Bonmatí

La temporada 2022/23 ha estat la confirmació quant a resultats d'una bona línia ascendent a nivell competitiu, assolint el 5è lloc empatant amb el 4t classificat, a 3 punts del segon i a 7 del líder; un mal començament no ens va permetre quedar més amunt.

El més important és el bon ambient, és immillorable, on gaudim jugant i repartint minuts per tots.

La plantilla consta de 25 jugadors.

Voldria agrair la col·laboració del C.E. ANGLÈS per deixar-nos les instal·lacions quan estaven tractant el camp Municipal de Bonmatí, en Vega ens va donar totes les facilitats i ajuda.

També volem agrair al nostre patrocinador GIROVENDING la seva col·laboració.

Segueix-nos a les xarxes socials!

Instagram: @esportiuonmatí

Facebook: Esportiu Bonmatí

**AMUNT
BONMATÍ**

GIRO
vending

Grup Il·lusió

ARRENYEM MOTORS!

El Grup Il·lusió ja ha iniciat les reunions per a la preparació de la rebuda del Carter Reial i la Cavalcada de Ses Majestats el 2024.

El gener d'aquest any vam poder viure una cavalcada gloriosa. Després de dos anys de cavalcades igualides, vam tirar la casa per la finestra: vestimentes noves, compra de nous maquillatges, nous accessoris decoratius, més petards que mai i sobretot un monitoratge expert per ensenyar les nostres tamborinaires de 5è i 6è de primària, que han sonat més fort i millor que mai!

Cal mencionar també un superagraïment especial als motoristes i als elfs i elfes, alumnes de 1r i 2n d'ESO, que es van animar a participar, de tal manera que vam fer curt de vestimenta i va caldre comprar-ne més i fins i tot tancar places. No ens ho esperàvem i va ser un motiu de molta satisfacció veure com aquesta "forquilla" que costa tant de mobilitzar venia sola a participar.

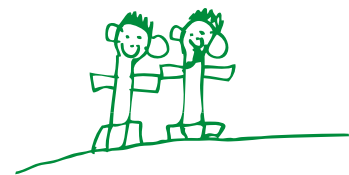
Estem planificant alguna novetat i continuem amb les ganes i amb la intenció de fer brillar com mai una nit tan especial!

Com sempre, necessitem la vostra col·laboració, de qualsevol tipus, i comptem amb el vostre suport tant en la preparació com en la participació d'aquests dies tan importants per als nostres infants. Si us animeu a participar-hi, envieu-nos un mail i estarem encantats de comptar amb vosaltres.

Us esperem de nou a tots i totes.

Grup Il·lusió Bonmatí
grupil.lusiobonmati@gmail.com

Joventut

RESUM D'ACTIVITATS

Cada any aprofitem la revista L'Amic per a compartir, des de la regidoria de joventut de l'Ajuntament, les activitats i intervencions destacades des de l'anterior número. És doncs un resum anual del que s'ha fet al municipi destinat a la franja adolescent i jove, de la mà de la tècnica de joventut compartida de l'Oficina Jove de la Selva, que té una dedicació de 8 hores setmanals al municipi.

Pel que fa a les *activitats de dinamització juvenil*, a l'inici de curs 2022-23 es va fer una trobada amb els participants del Petits Implicats del curs anterior, per reprendre el contacte des de la regidoria amb ells i elles després de l'estiu. Vam passar una tarda

▲ Trobada amb els participants dels Petits Implicats del curs anterior

▲ Escape Room de Halloween

divertida, fent diferents jocs i reptes i també vam compartir el berenar. Al novembre, pels volts de Tots Sants, es va fer un *escape room* de Halloween a través d'una empresa. La proposta va ser molt ben rebuda i la participació, tant per part d'un públic familiar com adolescent, va ser molt alta. A final d'any es va dur a terme una activitat de realitat virtual, on les participants van poder experimentar tres propostes d'aquesta tecnologia: la contemplació del fons del mar, un joc de destresa motriu a ritme de música i els més atrevides, una muntanya russa espectacular. Aquesta activitat també va tenir molt bona acollida i es van esgotar totes les places disponibles.

▲ Activitat de realitat virtual

Al març, amb motiu del dia de la dona i de la mà de la regidoria d'igualtat, es va proposar una activitat pel poble a través d'un circuit de codis QR sobre la temàtica de Dones i esport. El mateix 8M, dia que es va acabar la participació al circuit, es va donar un obsequi a totes les persones participants i alhora es va fer un taller de xapes feministes. Com ja és costum, per Sant Jordi es van celebrar els *concursos literari, fotogràfic i de dibuix juvenil Ter-Brugent*, que s'organitza de manera conjunta amb els ajuntaments d'Amer, Anglès i la Celler de Ter i aquest any per primer cop també amb els de Les Planes d'Hostoles i Sant Feliu de Pallerols. Recordem que aquest concurs convida les persones joves de 12-29 anys a escriure un mi-

crorelat, fer una fotografia o enguany també un dibuix de temàtica lliure per tal de motivar la creativitat i producció cultural juvenil. En aquesta edició es van poder vincular els concursos a l'Institut Rafael Campalans d'Anglès i Castell d'Estela d'Amer, aconseguint així la major participació de tots els anys. Concretament al concurs literari s'hi van presentar 36 microrelats a la categoria Jov_1 (12-16 anys) amb 3 participants de Bonmatí que precisament dos d'ells van ser relats guanyadors: "I de sobte, una gla" d'Abril Aibar i "Fugint de la rutina" de Lone González. Enhorabona, noies! Al fotogràfic es van presentar 43 imatges, 6 d'aquestes d'adolescents i joves de Bonmatí, i al de dibuix 12 il·lustracions però cap del municipi.

▲ Participants als concursos

D'altra banda a l'abril també es va fer un taller de papiroflèxia on es va fer un drac i una rosa amb la tècnica de l'origami. Finalment, el divendres d'inici de festa major es va programar un *escape room* exterior pel poble, anomenat "Agents secrets de Bonmatí", en el qual van participar 8 grups.

▲ Taller de papiroflèxia

Per setè curs consecutiu, s'ha dut a terme el projecte *Petits Implicats* amb l'alumnat de 6è de l'escola per tal d'organitzar alguna activitat en el marc de la festa major. Entre moltes propostes, les que finalment s'han fet són una matinal de manualitats (polseres de gomes, punts de llibre, pinça de drac, papiroflèxia i dibuix) una estona abans del concert de dilluns d'animació infantil, i una lligueta de futbol el dissabte després de la festa. La primera activitat va tenir una participació que no ens esperàvem, fet que va fer que en algun moment algun dels tallers estigués desbordat, i a la lligueta hi van participar 4 grups però només de menors de 12 anys, per tant va faltar arribar als joves i adults. Aprofitem aquest espai per agrair a totes les persones que van venir i ho van fer possible!

Comentar també que el 4 i 5 d'abril es va fer una *nova formació de premonitors/es Ter-Brugent* en la qual van par-

ticipar 22 joves de la zona, 7 de Bonmatí. El primer dia la formació es va fer a l'Esplai de Sant Julià i el segon al Centre Cívic de Fogars de la Selva, ja que aquesta segona jornada es va fer de manera conjunta amb altres joves de tota la comarca per tal que també fos un espai de trobada i coneixença més gran.

Pel que fa a les *intervencions a l'Institut Rafael Campalans*, el de referència del municipi, al llarg d'aquest curs 2022-23 s'han fet un total de 30 xerrades i tallers, passant per totes les classes de 1r d'ESO a 2n de Batxillerat i també a Cicles Formatius, per tractar temes tant diversos com les xarxes socials, les desigualtats i violències de gènere, les opcions de mobilitat internacional o la sexualitat. A més a més s'hi ha dut a terme per primer cop el projecte *Patis Artístics*, que té l'objectiu principal de portar la cultura als i les adolescents en un espai totalment seu (el pati de l'institut) i així universalitzar-la, alhora que vol donar oportunitats als i les joves artistes de la comarca. En total doncs s'han realitzat 8 actuacions, 3 d'elles d'exalumnes del mateix Institut i una d'un alumne actual. La valoració de l'actuació és molt satisfactòria, doncs una bona part de

l'alumnat ha mostrat molt d'interès i a més s'han aconseguit apropar diferents disciplines artístiques als i les adolescents.

Esmentar també que al llarg del curs s'ha donat continuat el projecte *Àgora Jove*, iniciat a finals del curs anterior. Aquest és un espai d'acompanyament socioeducatiu i acadèmic per alumnat d'ESO, sorgit del treball comunitari entre professionals i entitats que s'està fent al poble.

Per acabar, recordar que hi ha el compte d'Instagram:

@joventut.santjuliabonmati

que vol ser un canal de difusió d'informació juvenil de Sant Julià del Llor i Bonmatí i voltants (cursos, ofertes de feina, activitats d'oci...). Així que si vols estar al dia, segueix-nos!

Tanmateix, per qualsevol informació o proposta, no dubteu en contactar amb la Tanit, la tècnica de joventut, a través del mòbil (620 203 300) o del correu (tbaldiz@selva.cat).

▲ Formació de premonitors/es Ter-Brugent

Nova Frontera

LES NOCES D'ARGENT DE LA CORAL

L'Associació Nova Frontera estem de celebració perquè aquest any es compleixen 25 anys del primer concert que va oferir la coral, estrenada el 1998 i que encara avui continua en actiu amb el nom d'Ipso Lauro.

Quan es va fundar la nostra associació (1996) es van repartir unes butlletes en què es demanava quines eren les activitats que més interessaven als associats, i la del cant coral va ser una de les elegides. Després de parlar-ne molt, per mitjà de la M. Lluïsa Riera es va trobar un director, en Francesc Petit Guinart¹ (en Xico). La Lluïsa ho explica així: “Jo el vaig conèixer perquè era escolà de Montserrat. Era un solista molt bo de l'escolania. Hi vam coincidir un any, quan s'hi estava el meu fill, i com que era de Girona vam fer amistat tant amb ell com amb els seus pares durant aquell temps. Anys després va venir a Bonmatí una coral a cantar per Sant Jordi a l'església i el vaig reconèixer. És clar, havien passat els anys: en el moment de sortir de l'escolania tenia 14 anys i quan el vaig tornar a trobar devia tenir uns 20 o 22 anys, més o menys. Llavors jo estava a l'Ajuntament i ja es parlava de fer una coral. Vaig contactar amb ell per demanar-li si podia dirigir-nos i va acceptar la proposta. I és així com va començar la coral de Bonmatí.”

Es van començar els assajos el març del 1998, en un local annex a l'església que havia servit de cine —actualment hi ha el local de Càritas—, amb fileres de seients

de fusta en forma de grada, i el dia 11 de setembre del mateix any, amb motiu de l'Homenatge a la Vellesa, la coral va fer la seva primera actuació [a la primera foto]. Després va anar cantant a la missa del gall, en un concert per les festes de Nadal, les caramelles per Pasqua... i al cap d'un any el grup ja estava format per unes 22 persones, entre homes i dones [a la segona foto].

Al cap d'un temps en Gerard Ros Sala va substituir en Xico Petit. En Gerard ens ha explicat com va anar: “En Xico era un any més gran que jo i ens coneixíem de la universitat, on vam estudiar magisteri, educació musical, però ens havíem perdut la pista. Sabia a través de la meva mare que hi havia una colla de la Levi's que anaven a cantar i que els dirigia un noi que segur que jo devia conèixer. Un dia, passant pel carrer Major de Bescanó, en Xico em va veure i va parar el cotxe per dir-me que volia parlar amb mi. Vam quedar i em va explicar que tenia molts projectes musicals i que estava buscant algú que el substituís a la coral de Bonmatí. Em va ensenyar el repertori i vaig veure que era prou assequible perquè jo pogués assumir la direcció. Un dia vam anar junts a Bonmatí i em va presentar tota la colla. Jo ja estava fent de mestre, a Blanes, i vaig veure que dirigir la coral seria com ensenyar a nens grans...” I és així com l'11 de setembre del 2002, en l'Homenatge a la Gent Gran, en Gerard es va presentar com a nou director. Aquell mateix any es va introduir una “nove-

¹ Nascut a Girona el 15 de desembre de 1976, en Francesc Petit va morir el 16 d'octubre de 2010, a l'edat de 33 anys. Serveixin aquestes línies per dedicar-li un sentit record.

tat” en les actuacions habituals de la coral: el 29 de desembre es van cantar nades junt amb alumnes de cicle mitjà i superior de l’escola Sant Jordi, en el que ja és a hores d’ara el tradicional concert de la Torronada.

En Gerard ha continuat explicant: “Va arribar un moment que em van donar la plaça a Salt com a mestre de música i, paral·lelament, també vaig presentar la sol·licitud per anar-me’n als Estats Units i, al final, vaig poder marxar un any a Atlanta. Buscant a algú que em substituís durant aquell any, una antiga companya del Conservatori em va dir que tenia una alumna que es deia Nuri que, tot i no tenir estudis professionals, tenia molta empenta i que segurament hi posaria moltes ganes. Vivia a Sarrià i cantava en una coral a Taijà. L’hi vaig proposar i li va semblar bé.” La Núria Fernández Pou, doncs, va agafar el relleu d’en Gerard el curs 2005-2006 [a la tercera foto, l’11 de setembre del 2005]. D’aquesta temporada tothom encara recorda l’excursió que es va fer a Colera, a l’Alt Empordà, per participar en una trobada de corals.

Un cop va haver acabat la seva estada als Estats Units, en Gerard Ros va tornar a agafar la direcció. L’any 2008, coincidint amb el 10è aniversari de la coral, es va con-

vidar a exmembres del grup a cantar per la festa d’Homenatge a la Gent Gran [a la quarta foto] i vam arribar a reunir cap a 25 cantaires. Els dos anys següents, per problemes de salut o bé per la impossibilitat d’assistir als assajos, els homes van anar abandonant la formació i el 2010 la coral va passar a estar formada íntegrament per dones [a la cinquena foto], l’últim concert abans de passar a ser definitivament una coral de veus blanques.

Des de la tornada d’en Gerard, a més de les misses cantades i dels tradicionals concerts al poble, la coral va anar fent sortides (a Domeny, a Bescanó, a Sant Martí d’Empúries...) i es va iniciar la tradició de fer trobades de grups corals a l’església de Bonmatí. La primera trobada, sota el títol “Concert de Primavera”, es va fer coincidint amb la votació popular sobre l’autodeterminació, el 25 d’abril del 2010, i va tenir com a grup convidat la coral Cors Alegres d’Anglès. Aquell mateix curs, buscant un nom que fos singular i representatiu del nostre poble, la coral va adoptar el nom d’“Ipsa Lauro”, en al·lusió a la primera referència escrita (del segle x) que s’ha trobat sobre la nostra localitat.

Mentrestant, al local annex a l’església s’hi van fer reformes (es van retirar les grades) i els assajos es van passar a fer al Centre Cívic, tot i que puntualment també se’n feien a l’església.

El concert de la trobada de corals “Saludem l’estiu” del 2 de juny del 2013 (hi van participar també la Coral Pla de Girona i la Cors Alegres d’Anglès) va ser l’últim que va dirigir en Gerard Ros. Per motius relacionats amb la seva professió, en Gerard necessitava fer un parèntesi en la direcció de la nostra coral i, per evitar que la formació decaigués, es va buscar algú que pogués continuar dirigint-la. I és així com a través de l’Àngel Pubill, músic i professor de música resident a Bonmatí, es va

poder contactar amb l'Euken Ledesma, que va accedir a dirigir la coral des del mateix mes de juny del 2013.

Els anys posteriors, la coral va cantar a dins i a fora del nostre municipi (escales de la Catedral de Girona, Bellver de Cerdanya, Juià, Sant Julià de Ramis, Aiguaviva, l'Auditori de Girona..., a part de pobles de la rodalia), fins que el mes de març del 2020 es van haver de suspendre els assajos i també els concerts amb motiu de la covid-19. Arran de la pandèmia, la coral va estar inactiva durant un any i mig gairebé, fins al gener del 2022, quan l'Euken va recuperar la direcció i es va tornar a la "normalitat" [a la sisena foto, el primer concert després de l'aturada per la pandèmia, a l'església de Sant Julià, el 15 de maig del 2022] fins al dia d'avui [a la setena foto, el dia de la festa d'Homenatge a la Gent Gran del 2023, l'11 de setembre, just el dia que es complien 25 anys del primer concert de la coral i 10 anys de la primera actuació amb l'Euken Ledesma a la direcció].

Són moltes les persones que han participat activament en la coral i no les podem enumerar una a una perquè segurament ens en deixariem moltes, però sí que volem destacar tres noms: la Carme López, la Carme Ribas i la M. Àngels Torrent, que han format part de la colla des del primer dia. Moltes gràcies a elles i a tothom qui ha ajudat a mantenir viva aquella iniciativa que va començar ara fa vint-i-cinc anys: a cantaires, a directors, al públic... i també a la parròquia, a l'Ajuntament i a l'escola, que no han dubtat mai a donar un cop de mà.

El 22 d'octubre del 2023 va ser el dia elegit per celebrar aquest aniversari, en companyia de les corals de la nostra zona: el Cor Parroquial d'Amer, la coral Cors Alegres d'Anglès, la Rossinyol de Sales de la Cellera i la Coral Rosó d'Osor. La presentació de l'acte va anar

a càrrec de la M. Lluïsa Riera i, al final del concert, es va obsequiar les tres cantaires més veteranes i l'Euken Ledesma i la Núria Hernández, present a l'acte, amb una placa de record del 25è aniversari. [A la setena i última foto, la Carme López, la Carme Ribas i la M. Àngels Torrent, amb la M. Lluïsa Riera –a l'esquerra– i, al mig, una companya del Cor Parroquial d'Amer].

Desitgem llarga vida a la coral i a tots vosaltres!

▲ Carme López, la Carme Ribas i la M. Àngels Torrent, amb la M. Lluïsa Riera –a l'esquerra– i, al mig, una companya del Cor Parroquial d'Amer.

Pessebre Vivent

3r PESSEBRE VIVENT DE BONMATÍ

Després de 2 anys en què la pandèmia de la covid-19 ens va fer la guitza, el Nadal passat vam poder tornar a gaudir d'una nova edició del Pessebre Vivent de Bonmatí. I amb aquest ja en van 3!

En primer lloc voldríem donar les gràcies a tots els participants, col·laboradors i voluntaris que fan possible que tot això surti bé. I, també, a tots els visitants que esperen pacientment a les 6 de la tarda per poder passejar entre les diferents escenes que els oferim.

De la mateixa manera, agraïm el suport que rebem de les entitats del poble, l'escola, l'església, l'Ajuntament, així com alguns particulars, pel suport i material que ens cedeixen per poder dur a terme el Pessebre. Gràcies a la col·laboració de tothom ens surt un Pessebre ben reeixit!

El dia de la representació és un dia que comença ben d'hora al matí; hi ha molta feina per fer i molts nervis perquè tot surti rodó. La il·lusió i les ganes que hi posem

tots els que hi participem fa que qualsevol entrebanc que pugui sorgir no sigui més que un petit maldecap. Durant tot el dia hi ha gent que va amunt i avall, duent material, preparant escenes, posant llums... Una bona feinada! A la tarda arriben els figurants i els rebem amb un bon berenar perquè agafin forces i no passin fred. I al final, després del treball, quan cau la nit i s'encenen els llums, arriba la recompensa: les escenes prenen vida i es fa la màgia!

El Pessebre fa poble: molta gent hi arriba a peu, entre escena i escena fan petar la xerrada, es fan un munt de fotografies (us n'adjuntem una petita mostra), hi ha moltes emocions... Hem d'intentar que tot això no es perdi.

Des de l'organització ho fem tan bé com sabem i podem. Segurament hi ha detalls a polir i aspectes a millorar. Restem oberts a rebre idees, suggeriments o qualsevol altre tipus d'ajuda. Us podeu

posar en contacte amb nosaltres mitjançant l'adreça de correu electrònic pessebrebonmati@gmail.com.

Ja estem treballant per poder organitzar la 4a edició, enguany el diumenge 17 de desembre. Reserveu-vos el dia!

Visca el Pessebre Vivent de Bonmatí!

**Grup de veïnes i veïns
organitzadors del
Pessebre Vivent de Bonmatí**

Ràdio Bonmatí

I JA PORTEM 15 ANYS AL 107.1 FM!

El 26 d'abril passat vam complir 15 anys de la nostra primera emissió en directe i ho vam voler celebrar amb un mocador commemoratiu que es va repartir durant la Festa Jove, per la festa major d'aquest any. Així, doncs, estem ja de ple en la nostra 15a temporada al 107.1 FM. I què podeu escoltar, a part de la nostra radiofórmula habitual? Doncs aquí us presentem la nostra programació:

- Sentim la nit – De dilluns a dijous, 23-6 h
- La Moixiganga – Dilluns, 21-21:30 h
- Birdland – Dimarts, 22-23 h
- Ruta 66 – Dimecres, 22-23 h
- Ningú no és perfecte - Dijous, 22-23 h
- Berlin in Farben - Divendres, 22-23 h
- Electrònica de nit - Divendres i dissabte, 23-6 h
- Fes ta festa – Dissabte i diumenge, 9-10 h
- El Gramòfon - Dissabte i diumenge, 10-14 h
- Cocodrill Club – Dissabte, 19-21 h, i diumenge, 21-23 h
- Església Viva – Diumenge, 8:30-9 h
- Hidrogen – Diumenge, 23-6 h

Dins d'aquesta programació hi ha novetats. D'una banda s'estrena "Berlin in Farben", un programa conduït per Lili Guerrero (locutora de Ràdio 90) centrat en la música electrònica minimal, techno, IDM i glitch alemanya. I, de l'altra, els diumenges tenim "Fes ta festa", en la mateixa franja horària de l'entranyable "Compàs de cobla", que després d'haver-se emès durant 10 temporades per Ràdio Bonmatí —i després de 28 anys des que es va crear— ha deixat de produir-se. Des d'aquí volem donar les gràcies a la Lúcia Padrosa i en Jordi Canaleta per la seva dedicació i bona feina en el món de la música de cobla!

I en la nostra programació inclourem un altre programa nou, centrat exclusivament en la música en català, a càrrec de Xavier Sarsanedas. Pareu atenció a les nostres xarxes per saber l'horari d'emissió!

D'altra banda, es continua connectant amb els informatius de La Xarxa als punts horaris entre les 9

i les 22 h (excepte a les 14 h i a les 19 h). I per donar informació d'interès local, es reprèn el títol de "Posa't al dia" per emetre flaixos al llarg de la jornada centrats en diferents temes: agenda, efemèrides, esports, humor...

Ah, i quan arribi Nadal comptarem de nou amb la visita d'"El Patge en antena"!

Un any més volem donar les gràcies a tots els establiments que col·laboren amb nosaltres i a totes les persones que van fer-nos un donatiu pel sorteig de la panera de Nadal.

Ens trobem al 107.1 FM o en directe per

www.radiobonmati.cat!

Tel. 972 42 44 92 (contestador)

radiobonmati@gmail.com

www.radiobonmati.cat

Facebook: Radio Bonmatí - 107.1 FM

Twitter / Instagram: @radiobonmati

Pubillatge

EL PUBILLATGE SEGUEIX AMB MÉS FORÇA

Com vam poder veure a la Festa Major, aquest any continuem tenint una gran representació local, un jovent que porta amb molt d'orgull el títol Hereu/Pubilla/Dama de Sant Julià del Llor i Bonmatí 2023.

I és que el pubillatge és una gran família, com ja es va veure a l'acte de proclamació on van assistir representants d'arreu del territori, així com les membres del Foment de les Tradicions Catalanes de la comarca de la Selva. A tots ells i elles, els volem agrair que dediquessin un petit trosset del seu temps per visitar el nostre poble i fer-se seva la nostra festa, a més de donar una bona benvinguda als nostres candidats d'enguany.

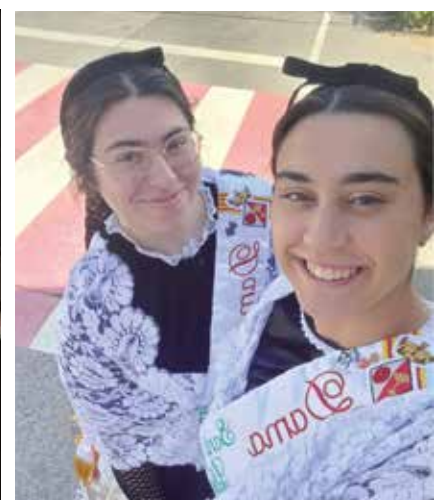
Us tornem a presentar oficialment al pubillatge que ens representa per tot Catalunya, l'Aina, l'Alba, la Marta i en Gerard, tenen moltes ganes de viure de primera

mà aquesta tradició, recórrer cada racó i conèixer la gent que en forma part.

Al pubillatge s'hi viuen un munt d'experiències noves, tant a nivell cultural com personal i si no pregunteu-ho als nostres representants i sabreu de què parlem! Hi tenen cabuda tots els/les joves i és que si t'atreveixes a descobrir-ho, sempre trobaràs moments de felicitat i riures, de retrobament i descobriments.

L'entrega de l'Aina, l'Alba, la Marta i en Gerard fa que portin el nom de Sant Julià del Llor i Bonmatí amb molta estima allà on van. Quina sort poder comptar un any més amb el pubillatge al nostre poble, això us assegurem que no té preu. I gràcies a tothom a qui ho fa possible.

Núria i Estels, delegades del pubillatge

Pesca Esportiva

CONCURS FESTA MAJOR DE BONMATÍ

El 28 de maig passat es va dur a terme el Concurs de pesca – Festa major de Bonmatí, 4t Open, amb la participació de 37 concursants. La concentració es va fer a Can Rajolet i el lloc elegit va ser la ZLLSM-TE-29. Al migdia, al Pavelló de Bonmatí, es va fer el lliurament de trofeus i obsequis amb la presència del regidor d'Esports, Jordi Navarro. El campió, amb 11.380 punts, va ser en Ramon Carreras, que també va rebre el premi per la peça grossa (4.300 g), i per això va rebre dues magnífiques copes cedides per l'Ajuntament.

Gràcies als comerços i a les indústries locals es va poder omplir una taula de premis digna d'una gran festa major que els participants van agrair. Moltes gràcies a tothom qui hi va col·laborar: Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí, Granja Mas Torrent, Can Bataller, La Cantonada, Construccions Campmajó-Masferrer, Induà nec, Agrofor Vilanna, Àrids Vilanna, Casademont, Ribas Pesca i Bicycles, Duc de l'Obac, Capella Tallers, Finna, Serralleria Prats, Racó dels Amics, Super Centena, Can Jans, Farmàcia M. José Medina, Estanc, Manel Puig, La Botiga, Queviures Bonmatí, Taller Vilanna, Planxisteria Polma, Pintor Jordi Fauchs, Carnisseria Narcís, Can Mosquette (la Cellera), Promo Mascota (la Cellera).

4rt CONCURS, FESTA MAJOR DE BONMATI, 28 MAIG 2023					
CLASIFICACIÓ	PESCADOR	PESQUERA	PES	GROSSA	PUNTS
1	RAMON CARRERASS	PEDRET 24	11380	4300	NO
2	JOSEP MANEL VILA	XEMENEIES 13	5680	3680	30
3	JAUME JORDA	PEDRET 20	5140		25
4	ENRIC PUJOLRAS	XEMENEIES 10	4340		22
5	MOISES GÜELL	PEDRET 22	4140		20
6	DANI VENTURA	POUS 12	3920		19
7	ANDREU FONTANE	POUS 11	3500		18
8	JORDI ROCA	PEDRET 5	3420		17
9	JOSEP MASÓ	PEDRET 11	3320		16
10	JUAN FRAN	XUCLA 1	3280		NO
11	LLUIS GARCIA	XUCLA 3	3050		15
12	JAVIER MARFIL	XEMENEIES 9	2940		14
13	MIA MATAS	POUS 8 BIS	2860		13
14	J.RAMON GARCIA	POUS 9	2760		12
15	BALDIRI TORRAS	XEMENEIES 7	2540		11

Plataforma cívica Bonmatí Prou Contaminació

QUI SOM, PER QUÈ HO FEM?

QUI SOM, PER QUÈ HO FEM?

Som un grup de persones del poble preocupades per la perillositat dels contaminants que genera l'activitat de reciclatge de bateries de plom-àcid.

Fa molts anys que treballem investigant què comporta aquesta activitat i **demanant proves que demostrin que la nostra salut no està en risc**, com ha estat en altres llocs del món on hi havia plantes de reciclatge de bateries similars. Per tenir més força, ens hem constituït en Plataforma cívica Bonmatí Prou Contaminació.

No ens mou cap altre interès que vetllar per la salut de les persones i l'entorn!

Per altra banda, Exide Technologies es troba a 50 metres de les cases, però no es veu com una part de la comunitat. Què aporta a Bonmatí a part de sorolls, pudors i preocupacions? No ha fet cap esforç per comunicar amb el poble. En què contribueix?

QUÈ HEM APRÈS?

Perillositat

El reciclatge de bateries està designat legalment com **“activitat perillosa” perquè genera contaminants altament tòxics**, entre ells, metalls pesants: plom, arsènic, bari, cadmi, coure, zenc, mercuri..., COV (compostos orgànics volàtils) alguns d'ells cancerígens (benzè, 1-3 butadiè) i gasos tòxics.

Els contaminants es dispersen en forma de **partícules diminutes** que s'incorporen al nostre cos a través de l'aire que respirem, de la pols dels camins, de l'aigua que bevem, de les verdures conreades en horts afectats.

Malalties

En els nens, els contaminants afecten negativament el desenvolupament neurocognitiu i en adults, poden provocar malalties cardiovasculars, efectes nocius

gastrointestinals, neurològics, cardiovasculars, renals, endocrins, hematològics, de l'aparell reproductor i durant l'embaràs.

Proximitat a zones habitades

El “Reglamento de actividades molestas, insalubres y peligrosas” aprovat l'any 1961 per a tot l'estat espanyol diu: “solo podran emplazarse, como regla general, a una distancia superior a 2.000 metros a contar del núcleo más próximo de población agrupada”.

Malauradament, **la Generalitat va derogar aquesta normativa** substituint-la per una de pròpia que no diu res sobre les distàncies.

Als Estats Units s'han hagut de tancar moltes plantes similars, també d'Exide, molt més allunyades de nuclis urbans, per posar en risc la salut de les persones.

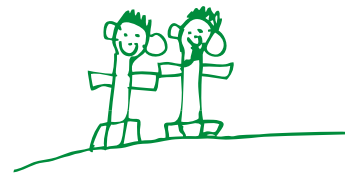
Tot el poble de Bonmatí es troba en zona de risc, a menys d'un quilòmetre.

Fins l'any 2002 l'empresa estava **ubicada, de manera il·legal, en un terreny rústic**.

L'any 2002 l'Ajuntament va posar una denúncia per l'elevada concentració de contaminants al camp de la Rompuda. Un estudi de NOVATerra (2004) ho va confirmar i alertava de possible risc per filtracions.

Posteriorment, per indicació de l'Agència Catalana de l'Aigua es dugueren a terme algunes actuacions: construir una tanca metàl·lica impedit l'accés de les persones a la zona contaminada; permetre l'obtenció del sífó que facilita el curs natural del torrent de la Dolores cap al Ter, per evitar que les aigües contaminades s'expandissin per la zona; promoure la construcció d'un mur de contenció per evitar el sobreiximent de les aigües contaminades.

A la vista dels fets, l'Ajuntament hauria pogut prohibir l'activitat; contràriament, en va facilitar la legalització requalificant el terreny de rústic a industrial i derogant la normativa que prohibia la instal·lació d'empreses perilloses al poble.

Evolució i creixement d'aquesta indústria

1962-64: rentador de minerals.

1964-72: s'inclouen bateries de plom.

1979: gestor de residus per recuperació de bateries i altres residus de plom.

1980: tractament també de carcasses de bateries.

1997: OXIVOLT.

2007: EXIDE.

2007-2023: el volum de material reciclat creix més del 28% (de 14.000 a 18.000 tones/any).

El perill que comporta reciclar bateries de plom-àcid tan a prop d'un nucli urbà hauria de provocar el trasllat indiscutible de la planta a un lloc allunyat de qualsevol població. **A Bonmatí, contràriament, se'ls autoritza un creixement constant.**

Controls

Com que se sap que aquests contaminants són extremadament perillosos, s'han imposat criteris de control més estrictes a aquestes indústries.

No estem segurs que es realitzin suficients anàlisis amb la periodicitat necessària per protegir la salut de les persones de l'entorn. I pel que sabem, la major part de les inspeccions **es fan previ avís a l'empresa.**

Hem constatat que quan hi ha hagut intents de mesures de control externes han cessat en bona mesura els episodis d'emissions d'aire amb forta pudor. Per què deu ser?

En total, hi ha al món 5 plantes de reciclatge de bate-

ries d'Exide: 2 a EUA, 1 a Portugal i 2 a Espanya, i **la de Bonmatí és l'única que es troba a una distància tan temerària.**

Contínuament camions plens de bateries provinents de diferents països porten aquests perillosos residus a reciclar al nostre poble.

Seria just i raonable que hi hagués al poble una estació de mesura de matèria particulada (no només per al plom). Però no, només tenim i de manera temporal una estació que tan sols mesura les partícules més grans de plom, deixant de banda les més petites i perilloses. **Per a la resta de contaminants, l'estació de mesura de referència és a Girona, a 15 km de distància.**

Nivells de contaminació al poble

La mateixa Administració va reconèixer una altíssima concentració de metalls pesants en el subsol dins el

recinte industrial i va obligar a pavimentar el terra de l'interior de l'empresa.

Al camp de la Rompuda i al canal d'en Mates existeix acumulació de perillosos contaminants, amb risc de filtració a les aigües subterrànies i de disseminació cap a l'entorn del riu Ter.

Un estudi realitzat l'any 2018 pel Laboratori de Medi Ambient de la Universitat Politècnica de Catalunya detectava, en mostres de captura d'aire d'una hora, la presència de benzè i 1,3-butadiè, considerats cancerígens, el valor dels quals superava el criteri de qualitat prescrit per a 24 hores **(o sigui, 24 vegades més alt que el prescrit)**.

Un recent estudi encarregat per l'Ajuntament (juny 2023) evidencia afectació per plom en 9 de les 20 mostres analitzades de sòls superficials de zona urbana. Una de les mostres **supera 68 vegades** el Nivell de Referència Genèric d'aquest metall (60 mg/kg).

Sorolls

La indústria comença l'activitat a les 6 del matí i genera forts i molestos sorolls que dificulten el descans dels veïns. Tot i les repetides queixes i la vigència d'una normativa municipal que **ho prohibeix fins a les 8 del matí**, el martiri no cessa.

I no només això, darrerament s'estan repetint episodis sorollosos en cap de setmana i dies festius que fan suposar que duen a terme activitats ordinàries sense permís. Per què l'Ajuntament no fa complir l'ordenança municipal?

QUÈ HEM FET? QUÈ HEM ACONSEGUIT?

Alhora que hem investigat, també **hem reclamat proves**, evidències que posin de manifest que la nostra salut no està en risc.

Gràcies també a la nostra feina, les administracions han tingut més cura de la vigilància i el control de l'activitat, exigint millores a l'empresa per **corregir mancances** que hem posat de relleu.

Hem treballat per fer realitat la **campanya analítica de plom en sang**, amb resultats que no són dolents i aporten un cert grau de tranquil·litat pel que fa a aquest contaminant, tot i que sabem que no existeix cap nivell segur de plom.

Impulsant la realització de diversos estudis hem evidenciat la presència de contaminants (COV cancerígens en l'aire i sòls superficials contaminats...).

En resposta a un recurs nostre, el Departament de Salut va imposar la instal·lació temporal d'una estació que mesura partícules només de plom PM10.

Hem organitzat una trobada informativa oberta al poble per compartir el que hem fet i el que sabem. Tot-hom té dret a estar informat. Després de la trobada la Plataforma ha crescut.

Hem comunicat amb la premsa, ràdio i televisió.

Hem establert una pàgina web (ja.cat/bonmatipc) que tothom pot veure.

QUÈ PRETENEM?

- El restabliment de la normativa municipal que prohibia empreses perilloses al poble.
- El trasllat de l'empresa a un lloc allunyat de qualsevol població. I mentre això no sigui efectiu:
- Impedir noves ampliacions del volum de tractament de residus.
- La instal·lació d'una estació de mesura de matèria particulada al poble.
- La neteja dels espais del poble amb sòls contaminats: camp de la Rompuda, canal d'en Mates, camins, jardins, horts, parc infantil...
- L'adopció de mesures que afrontin la problemàtica del sòls contaminats i evitin que l'afectació persisteixi en el futur.
- El desbloqueig del sifó que impedeix el desguàs natural de la riera de la Dolores cap al Ter.
- Fer aturar els molestos sorolls que provoca l'empresa, especialment a primeres hores del matí i les emissions d'aire amb forta pudor.

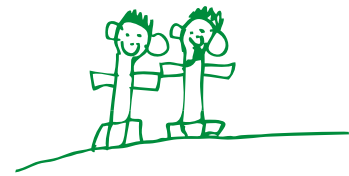
EL NOSTRE COMPROMÍS

Entenem que és l'Ajuntament qui ha de treballar pel benestar de les persones en un entorn saludable. Hem intentat col·laborar amb el consistori per assolir aquesta missió. No sempre ha estat possible.

Des de la Plataforma renovem el nostre compromís de seguir treballant per aconseguir els objectius plantejats, col·laborant amb l'Ajuntament en tot allò que sigui possible.

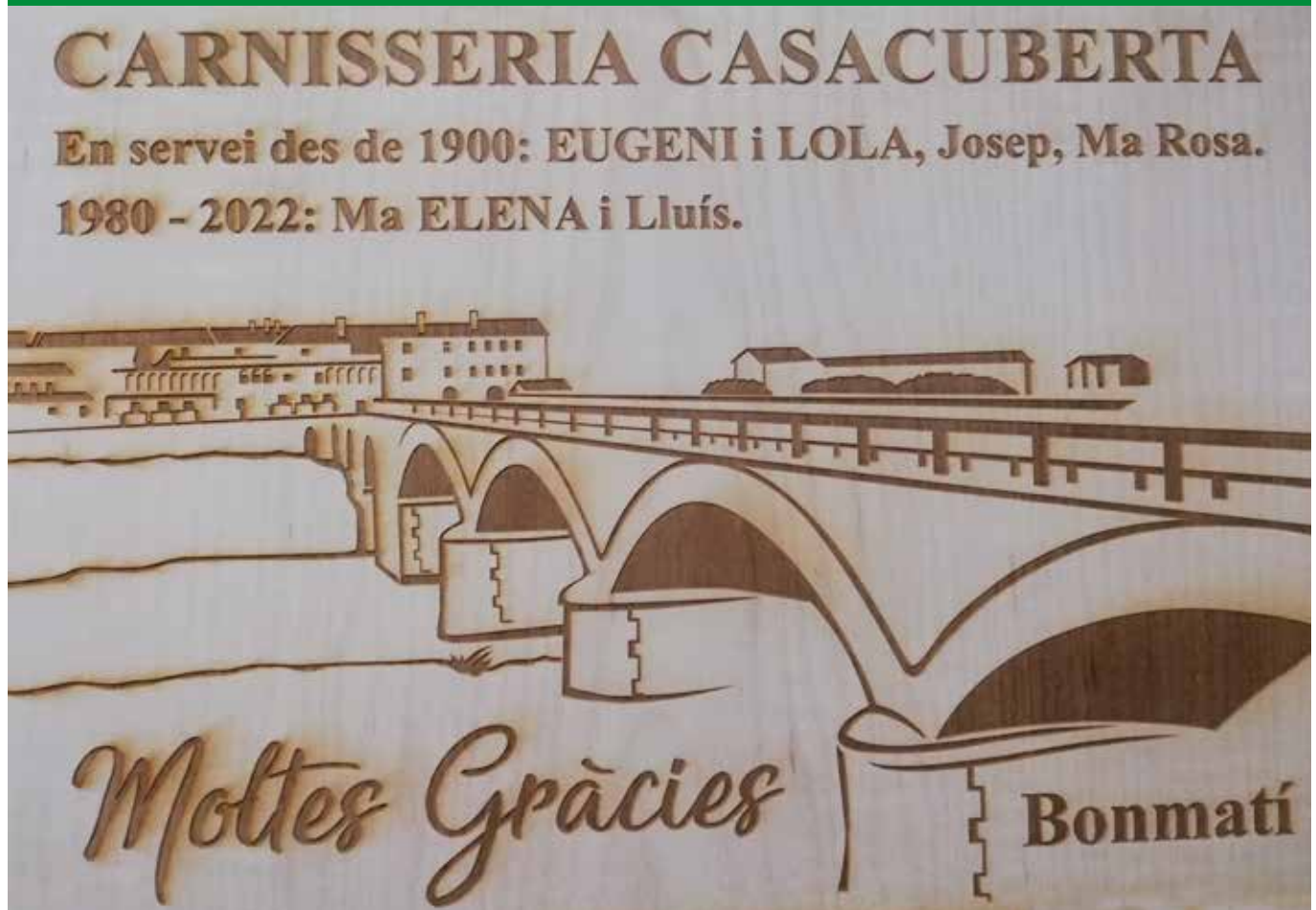
Plataforma cívica Bonmatí Prou Contaminació!

Carnisseria Casacuberta

TRES GENERACIONS AL SERVEI D'UN POBLE

El cognom Casacuberta està lligat al naixement de la colònia per diferents raons que intentaré exposar al llarg d'aquest article, que pretén ser un homenatge a 125 anys de servei i compromís, inicialment a la colònia industrial de Bonmatí i finalment al municipi ja independent d'Amer. Aquest reconeixement és ampli i es refereix a les tres generacions protagonistes, des de l'obertura de la carnisseria, l'escorxador, la influència de les dones de la família liderant el negoci familiar amb gran encert, fins a la vida política dels protagonistes, especialment la implicació de l'Eugeni en la creació del que avui és el nostre municipi. Per aquest motiu, començaré explicant les circumstàncies en les quals es va crear el negoci familiar amb esperit de servei, de manera evolutiva; parlaré de les persones que hi han tingut un paper destacat, i acabaré amb una entrevista a la Maria Elena, l'última carnissera de la carnisseria Casacuberta de Bonmatí. Per entendre el present hem de mirar i retrocedir al passat i descobrirem què suposava viure a la colònia i quins serveis eren del tot necessaris per al seu bon funcionament.

La carnisseria Casacuberta neix en paral·lel a la colònia. El Sr. Manuel Bonmatí de Cendra, ideòleg del projecte, una vegada creada la colònia, tria un grup de persones que havien participat activament en la seva construcció, especialment encarregats de l'obra,

perquè es facin càrrec dels diferents serveis necessaris per als treballadors que s'han d'instal·lar o que ja estan instal·lats als pisos de la colònia. De manera que s'obre una barberia, un estanc, una cooperativa, una espartenyeria, un bar... i una carnisseria. En Josep

Casacuberta, resident a les Preses i paleta d'ofici, s'havia traslladat a la colònia dels Bonmatí juntament amb la seva família i havia estat un dels constructors del conjunt industrial. En Josep i la seva esposa, la Maria Cassà, obren la carnisseria l'any 1897 i al costat s'obre també l'escorxador, que acabarà esdevenint municipal. El matrimoni, la primera generació de la carnisseria Casacuberta, té 5 descendents: l'Elvira, la Juanita, la Lola, en Lluís i l'Eugeni, nascut el 1915, que fa d'aprenent de confiter i treballa a la pastisseria Puig de Girona. En Josep mor força jove i els fills i les filles s'encarreguen del negoci. Les dones són principalment les encarregades de la venda i els homes, de la compra i matança del bestiar. Quan l'edat ho fa possible, les dues filles solteres, l'Elvira i la Juanita, porten la carnisseria i en Lluís, la gestió del bestiar. Al morir en Lluís (va morir molt jove), l'Eugeni deixa la feina de pastisser i assumeix les responsabilitats del negoci familiar. Amb el casament de l'Eugeni amb la Dolores Antoner (Lola) el 1943, just acabada la Guerra Civil, comença la segona generació dedicada al negoci familiar; el matrimoni compagina el negoci de la carnisseria amb la criança dels tres fills i a poc a poc el negoci s'amplia obrint una altra carnisseria al carrer de La Salle de Girona i posteriorment una parada al Mercat Municipal de Girona, que portaran primer les ties i, més tard, en Josep, el fill gran del matrimoni de l'Eugeni i la Lola. En Josep Casacuberta, després de casar-se amb la Maria Rosa Palmada, es farà càrrec de la carnisseria del carrer de La Salle i ampliarà l'establiment amb una sala de desfer al costat del local. El negoci rutllava molt bé i treballaven per a molts restaurants que confiaven en la qualitat del producte.

A l'escorxador municipal de la colònia s'hi matava i preparava tota la carn, que a primera hora del matí una bona part es portava a Girona; hi havia molta feina processant la carn i fent botifarres, de manera que donaven feina a moltes persones de la colònia, tant a l'escorxador com a la botiga. Molts veïns i veïnes hi van treballar, com en Joan Riera Antoner, que durant molts anys va ser el matador oficial de l'escorxador —en l'actualitat és la persona més gran del municipi, amb 97 anys fets aquest novembre—, i altres especialment a la carnisseria, com les germanes Paqui i Maria Elena Puig.

A can Casacuberta s'hi respirava un ambient de treball molt exigent, per l'horari de llevar-se al matí, però molt familiar alhora, i algunes treballadores com la Paqui i la Maria Elena Puig, per comoditat, fins i tot

vivien a la mateixa casa familiar des de joventes. Al començament es matava per consumir el mateix dia, ja que no hi havia cambres frigorífiques per conservar la carn; més endavant, la introducció de les cambres frigorífiques els va facilitar la feina. A l'escorxador s'hi mataven vedelles, xais, conills i principalment porcs. La matança començava a les 4 del matí i a les 7 la carn ja era al taulell del Mercat del Lleó de Girona i a les carnisseries. La cambra que es va instal·lar a can Casacuberta de Bonmatí va ser una de les primeres cambres Refrica que es van muntar a Girona.

La Lola Antoner i l'Eugeni

Les dones sovint resten a l'ombra però, de fet, són les protagonistes per al bon funcionament de l'àmbit familiar, ja que compaginen l'ofici amb les responsabilitats familiars de la llar i la criança. Era una època amb poques comoditats,

▲ L'Eugeni i la Lola amb en Josep, el 24 d'octubre del 1958.

feines exigents i l'esforç i el treball dur eren la clau de la supervivència i la superació. La Lola va ser l'artífex del bon funcionament de la carnisseria i del creixement del negoci; era una dona de fermes conviccions cristianes, molt treballadora, de molt bon caràcter i tracte personal, una gran lluitadora incansable i sofrerta, la primera de llevar-se i l'última d'anar-se'n a dormir, que suportava el pes de la família, inclús la cura de l'àvia i la tia Maria, amb paciència i resignació. La botiga estava oberta de 8 a 2 i de 2/4 de 5 a 2/4 de 9, per adaptar-se als dos torns de la fàbrica; fins i tot el diumenge al matí estava obert. Es tancava per anar a ofici i a la Lola només li quedava el diumenge a la tarda per a les feines domèstiques. El diumenge al matí només es va tancar la botiga un dia, quan van acompanyar la filla, la Maria Rosa, a Benifassà (Castelló) el dia que entrava al convent. La casa familiar creixia els caps de setmana, ja que les ties solteres venien de Girona i agafaven el tren carregades amb mocadors de farcell, alguna vegada amb síndries de més de vint quilos. El bagatge de la Lola va suposar un punt d'inflexió per a l'expansió del negoci familiar i el seu record perdura encara en les persones que la van conèixer i tractar. Com a curiositat, la Lola explicava que el febrer de l'any 1956, embarassada d'en Lluís (hi va haver *la gran fredorada*, amb la temperatura més baixa de l'Estat a -32°C), va caminar els vint metres que separen l'escorxador de la botiga amb una galleda d'aigua calenta i se li va enganxar la mà, glaçada, a l'ansa de la galleda.

▲ A l'escorxador, el 15 de febrer del 1977.

L'Eugeni Casacuberta i Cassà va formar part activa de la vida pública i política del poble, va ser un dels impulsors i membre influent del "Patronato San Benito de Amer, sección Bonmatí", que va promoure el creixement i desenvolupament d'un nou poble fora del que era la colònia industrial, construint nous habitatges a la part alta, una nova església i una escola que donarien resposta a les necessitats sorgides. També va ser nomenat tinent d'alcalde d'Amer l'any 1972, com a representant de Bonmatí a l'Ajuntament d'Amer, al qual pertanyiem fins l'any 1983. També va ser un gran aficionat al futbol i va formar part de la junta del Bonmatí. L'Eugeni va morir, als 73 anys, víctima d'una malaltia, però els seus esforços, juntament amb tots els dels altres membres del Patronat, van donar fruits i el seu llegat, que detallo tot seguit, restarà per sempre en la memòria col·lectiva del nostre poble.

El 1939, 42 anys després de la seva creació, Josep Maria Bonmatí ven els pisos de la colònia a Fàbricas L. Mata y Pons, S.A. La manca de manteniment dels habitatges provoca que el 1961 es declarin els pisos de la colònia en estat ruïnós. Aquest fet accelera la necessitat de crear nous habitatges i es forma un patronat local per a l'habitatge, del qual l'Eugeni en forma part juntament amb en Benet Valentí, entre altres. Així va néixer el grup Bondia, a l'actual carrer Eugeni Casacuberta, i l'octubre del 1969 es va inaugurar la 1a fase. En 10 anys es van arribar a construir 156 habitatges de protecció oficial. El 1972, l'escola; el 1973, la parròquia, i el 1975, el camp de futbol, on l'Eugeni era membre de la junta del club. El 1975, Tèxtil Armengol va adquirir els pisos de la colònia a Mata y Pons.

L'Eugeni, seguint el seu compromís local, també va ser tinent d'alcalde d'Amer, representant local, fins

al 1979, que es va constituir un grup polític que es va presentar a les eleccions democràtiques en el període 1979-1983 a l'Ajuntament d'Amer. Els bons resultats del grup de Bonmatí i la lluita dels seus representants van facilitar l'obtenció de la independència, amb la segregació del municipi d'Amer, i finalment Sant Julià del Llor i Bonmatí es va constituir en un nou municipi.

En senyal d'agraïment i com a reconeixement dels anys de treball pel poble, l'Eugeni va rebre un escrit de les associacions locals, de mans de Josep Puigdemont (alcalde d'Amer i Honorífic de Bonmatí), i li van dedicar un carrer del Grup Bondia, com a principal impulsor del nou Bonmatí. La malaltia que patia feia 8 anys se'l va emportar, amb només 73 anys, i va morir al seu domicili particular del carrer que porta el seu nom, l'any 1988.

▲ Darrere el taulell, el 27 de setembre de 1980.

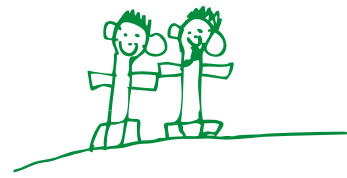
La Maria Elena Puig i en Lluís

Comença la tercera generació amb el casament d'en Lluís, el petit dels tres germans de l'Eugeni i la Lola, amb la Maria Elena Puig, el dia 6 de juliol de 1980. La Maria Elena feia uns 7 anys que treballava a la carnisseria, al costat de la Lola, amb qui mantenia una relació molt cordial i de total confiança. La Maria Elena i en Lluís feia anys que es coneixien i la relació propera i innocent va esdevenir alguna cosa més que va acabar a l'altar. En Lluís va estudiar i ha treballat de comptable tota la vida, i van pactar amb els pares que ell es faria càrrec de la comptabilitat del negoci familiar i la Maria Elena portaria la carnisseria. En Lluís, igual que el seu pare, també ha estat molt compromès amb el

municipi, amb la parròquia, amb l'associació de pares i mares, amb l'Ajuntament (va ser alcalde del 1993 al 1995) i també amb la junta del futbol. Si abans parlàvem d'una gran dona, la Lola, sempre a l'ombra del seu marit, ara en tornem a parlar quan ens referim a la Maria Elena; segurament cadascuna amb les seves qualitats però ben segur que amb uns mateixos valors quan ens referim a l'amor per la seva família, la força de voluntat, el treball incansable i la promoció del negoci familiar. La Maria Elena era una noia molt tímida i reservada, en canvi la Lola era una dona més extravertida, amb molt bona connexió amb tothom, però a les dues destacariem el bon tracte que dispensaven en especial a la clientela.

La carnisseria Casacuberta sempre ha tingut un bon ritme de treball i feina, primer servint i garantint les necessitats dels habitants de la colònia, que entre residents i treballadors/es rondaven els 600, i amb el temps adaptant-se al continu creixement del poble, guanyant clients/es especialment els anys de funcionament de la fàbrica Levi's i conservant la clientela fixa fins al 30 de desembre de 2022, quan amb motiu de la jubilació de la Maria Elena i malgrat lamentar deixar el poble sense carnisseria, decideixen posar fi al servei.

JUBILACIÓ DE LA MARIA ELENA

La Maria Elena Puig Pagès és la 6a de 7 germans, filla de la Carmeta i en Bonaventura. Es casa amb en Lluís Casacuberta el 6 de juliol de 1980 i tenen 4 filles: la Mònica, l'Anna, l'Imma i l'Eva. Actualment ja jubilats, gaudeixen de més temps per fer d'avis.

Han tingut una vida sacrificada però molt productiva i ha arribat el moment del relleu, de deixar pas a noves generacions i a noves iniciatives. Per aquest motiu, arribat el moment de la jubilació de la M. Elena i després de 125 anys al servei del poble i per manca de relleu generacional, amb recança, han decidit posar fi a la carnisseria Casacuberta.

Per aquest motiu i amb la intenció de fer-li un reconeixement pels anys de servei al municipi, li hem demanat que ens respongui unes quantes preguntes.

En quin moment et vas posar a despatxar a la carnisseria?

L'Eugeni i la Lola van anar a Còrdova a la inauguració del negoci d'un familiar. Jo només tenia 16 anys i era tremendament vergonyosa, però la meva germana Paqui, que despatxava darrere el taulell, em va obligar a sortir per ajudar-la. Aquest va ser el meu primer dia de cara al públic.

Quin any et vas fer càrrec de manera oficial de la carnisseria?

Un any abans de casar-nos. Vam parlar amb la Lola i l'Eugeni i els vam proposar de fer reformes a la casa i quedar-nos la carnisseria. Els sogres van preferir instal·lar-se a la casa que havien adquirit al carrer Eugeni Casacuberta. En Lluís i jo ens vam casar el 1980 i vam seguir el negoci amb l'ajuda de la família.

Quin horari tenia la carnisseria?

Al començament vam seguir l'horari de 8 a 2 i de 2/4 de 5 a 2/4 de 9, per adequar-nos als torns de la fàbrica, però després del naixement de l'Imma, la tercera filla, vaig començar a obrir mitja hora més tard al matí.

Vau fer alguna modificació a la botiga quan la vas agafar?

No gaires. A més de vendre la carn al mostrador, hi vam afegir lleixes per posar-hi queviures i congelats.

Com compaginaves la feina amb la criança de les teves filles? Tenies alguna ajuda?

Vaig treballar sempre fins als 9 mesos d'embaràs, ja que em vaig trobar sempre bé, i reposava un mes, que em substituïa al taulell la meva cunyada Maria Rosa de Girona. Després posava el lletet a l'habitació del costat de la botiga i així les anava campant. Les àvies ens donaven un cop de mà, sobretot la meva mare va ser de gran ajuda. Com a anècdota, em faltaven 15 dies per néixer l'Anna, la segona filla, i tenia visita a la clínica amb el ginecòleg, però primer vaig passar pel magatzem de Vilablareix per comprar queviures; el part se'm va avançar i durant la visita vaig trencar aigües. Al cap d'una hora l'Anna ja era al món! Finalment tot va anar bé, malgrat que tenia una volta de cordó.

Ha canviat el tipus de clientes i la seva exigència o sempre han estat igual?

Sempre hem tingut clientes fixes habituals del poble i en l'època de la fàbrica Levi's vam ampliar-ne el nombre. En els darrers temps, tot i els canvis de costums de comprar-ho tot al supermercat per comoditat, nosaltres hem mantingut una clientela fidel, regular i habitual.

Teníeu un producte "estrella" a la carnisseria? Quin era el producte que més veníeu?

El nostre producte estrella sempre ha estat el porc i els seus derivats: botifarres, pilotilles, hamburgueses... Però també veníem molt bé la vedella, el xai, conills, gallines i darrerament molts pollastres i entrecots.

T'ha agradat fer de carnissera o tenies altres somnis?

La vida m'hi va portar. Vaig anar a cuidar la meva germana, que estava malalta, i ja m'hi vaig quedar. Aquí m'hi vaig sentir sempre molt ben acollida, tenia molt bona relació amb la Lola i mai em vaig sentir forastera. D'altra banda, aquesta feina sempre m'ha agradat. Era molt vergonyosa i em costava el tracte amb la gent, però m'hi vaig acostumar i no vaig tenir

mai cap problema. Jo no he estat mai gaire xerraire, però sabia escoltar i quan convenia també m'atrevia a donar algun consell.

Quina ha estat la causa del tancament de la carnisseria?

La meua jubilació i sobretot la manca de relleu generacional. Les nostres filles han estudiat i han volgut treballar del que els agrada. La botiga és molt lligada i sacrificada i hem entès que les nenes hagin seguit el seu camí. En Lluís ja s'havia jubilat i vam pensar que era el moment oportú. D'altra banda, acabàvem de superar la pandèmia, que va ser molt complicada, ja que havíem de treballar amb guants, mascaretes i havíem d'extremar les condicions sanitàries. Es feien les comandes per telèfon i havíem de preparar molts paquets que la gent amb molta precaució venia a recollir. Va ser una època molt dura que a tots ens va fer replantejar les coses.

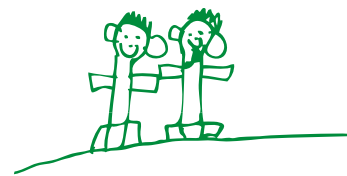
Quin va ser l'últim dia i com el va viure?

Vam treballar fins al divendres 30 de desembre de 2022. El dissabte 31 vam fer el comiat amb pica-pica i brindis amb els clients i clientes. Vam regalar, com a agraïment a la fidelitat, un imant de nevera amb un dibuix emblemàtic del pont i la colònia.

Per acabar, des de la revista L'Amic i personalment en nom meu, volem agrair a la família Casacuberta els 125 anys de servei al poble i especialment a la Maria Elena els seus darrers 50 anys de dedicació, bon tracte i paciència darrere el taulell. Que puguis gaudir molt de la jubilació amb bona companyia, salut i alegria.

Rosa Taberner i Bosch

Ha passat...

Fa 40 anys, el 1983, es van dur a terme les primeres eleccions municipals a l'Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí, que llavors s'acabava de constituir. El 22 de febrer d'aquell any, el Consell Executiu de la Generalitat havia aprovat la segregació municipal respecte de l'Ajuntament d'Amer, i el mes de maig següent Josep Vidal i Carbó va sortir elegit com el primer alcalde del nou consistori.

Aquest 2023, just quatre dècades després de la independència de Sant Julià del Llor i Bonmatí, s'han produït dos fets singulars en l'àmbit de l'administració municipal: ha acabat el mandat l'alcalde que més anys (dotze) ha estat al capdavant de l'Ajuntament, Marc Garcia Nadal, i per primera vegada ha accedit a l'alcaldia una dona, Elena Ribas Sitjà, que encapçala el nou equip que regirà el govern municipal els pròxims quatre anys.

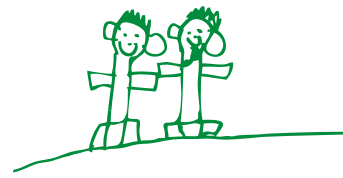
L'Elsa Cadenas Piserra i la Isolda Papió Cos, de Sant Julià i de Bonmatí, respectivament, van ser unes de les representants de l'institut Rafael Campalans en les dues últimes edicions de la Mostra de Treballs de Recerca de la Selva dels alumnes de batxillerat. A part del d'Anglès, els instituts d'Amer, Santa Coloma de Farners, Arbúcies, Sant Hilari i Hostalric també hi van presentar alguns dels seus millors treballs.

En la IX Mostra, celebrada el 26 de març de 2022 a Amer, l'Elsa Cadenas (a la foto, rere el faristol) hi va exposar el seu estudi sobre "Els beneficis de l'all: com afecta l'all en la pressió arterial", i en la X Mostra, l'11 de març passat a Hostalric, la Isolda Papió (a la foto, la segona per l'esquerra) hi va presentar el seu treball titulat "Podem ser autosuficients a la sala *fitness*?". En aquesta última edició, representant l'INS Rafael Campalans, a part de la Isolda, hi van assistir la Carla González Recasens, d'Anglès, amb "L'ús d'anglicismes en la llengua catalana", i la Marina Pérez Matas, de la Cellera, amb "Les diferents visions de la monarquia". L'acte celebrat a Hostalric va estar amenitzat pel professor de didàctica de les matemàtiques Anton Aubanell, que va anar introduint els treballs de l'alumnat mitjançant diferents reptes i petits experiments. Després cada alumne sortia a l'escenari a explicar, durant un minut, el seu treball. Els temes van ser molt variats: futbol, música, robòtica, arts gràfiques, psicologia, biologia, matemàtiques, etcètera. Els diferents ajuntaments van donar 100 euros als alumnes que els representaven, aportació a la qual els estudiants van respondre amb agraïment.

Una rèplica de les barques de llibant que unien les ribes del Ter va travessar simbòlicament el riu el dimecres 12 d'octubre de 2022, a l'altura de la Gorga Blava —sota el pont de Sant Julià a Anglès—, amb la participació de Josep Boada Sánchez, que hi va ser convidat com a representant de la nissaga de barquers que s'havien ocupat del pas entre Sant Julià i Anglès (a la foto de baix, en *Pitu* amb un record de la travessada). La reproducció de la barca, projectada i construïda per l'Associació d'Amics de la Vela Llatina de Calella de Palafrugell per encàrrec de l'Ajuntament d'Anglès, va ser batejada amb el nom de *Remei* en honor a la patrona de la població anglesenca. L'Ajuntament d'Anglès va impulsar la rèplica de la barca dins del seu projecte "Recuperació i posada en valor social, cultural i turística del patrimoni industrial de la colònia Burés", cofinançat al 50% pel Feder de Catalunya 2014-2020, al 25% per la Diputació de Girona i la resta pel mateix Ajuntament. Aquesta barca està previst que formi part de l'Espai Expositiu de la Burés d'Anglès i es podrà utilitzar al riu en jornades educatives i festives.
[Fotos: Ajuntament d'Anglès]

L'Arianna Pardillo, de Bonmatí, va participar el dissabte 1 d'abril en la 5a gala del concurs musical *Cover Night*, de TVE. En el programa va haver d'interpretar el tema que va guanyar el Festival d'Eurovisió 2014, *Rise Like a Phoenix*. "Quina cançó més maca... i que difícil!", comentava el jurat abans que l'Arianna aparegués a l'escenari. Tot i que no va poder passar aquesta primera eliminatòria, l'Arianna se sent satisfeta d'haver estat una dels 120 cantants seleccionats entre els 4.000 aspirants a participar en el programa.

A banda de la seva experiència televisiva, l'Arianna fa concerts en format acústic en companyia del seu pare, amb qui actuen sota el nom artístic d'Ariann Rodi (al costat, codi QR del compte d'Instagram). Entre molts altres llocs, han actuat al Centre Cívic de Bonmatí.

cregut que era el moment de retornar a la vida que tenien a Odessa: a la feina, a l'escola... Des d'Ucraïna l'Anna s'ha mostrat molt agraïda i ha manifestat que tothom sempre serà molt benvingut a casa seva. I des d'aquí els desitgem l'acabament de la guerra el més aviat possible i mantenim l'esperança de poder tornar-los a veure algun dia al nostre poble quan el conflicte entre Ucraïna i Rússia ja formi part del passat.

Amb el títol 50 anys d'escola Agrupació escolar de Bonmatí, Sant Julià del Llor, Constantins i Vilanna es va publicar l'octubre de 2022 un volum per commemorar els primers cinc decennis del centre educatiu aixecat al nucli de Bonmatí. La publicació, editada per l'Ajuntament amb la col·laboració de la Diputació de Girona, inclou els relats personals, amb vivències i records, tant de directors i directores que han passat pel centre com del primer president de l'associació de famílies d'alumnes i de la persona dedicada a la cuina durant 36 anys. A més, reuneix els llistats de les promocions d'alumnes de cada curs i fotos dels grups que acabaven la seva vida escolar al centre. Per il·lustrar aquest llibre es va comptar amb les aportacions del fons fotogràfic de l'escola i de nombrosos arxius particulars.

L'Anna Panchuk, que va arribar l'any passat a Sant Julià fugint de la guerra d'Ucraïna amb dos fills petits, ha tornat a casa seva. Després d'un any i mig, veient que la guerra s'allargava massa, que havia millorat la defensa ucraïnesa davant els russos i que la situació començava a normalitzar-se, l'Anna, aprofitant una visita del seu marit (seguidament foto de tots dos), va prendre la decisió de retornar al seu país i van sortir tots junts cap a Ucraïna el 20 de juliol passat.

Malgrat que l'Anna i els nens han tingut el suport del seu germà, d'amics i d'entitats del poble que els ha permès viure amb certa tranquil·litat i seguretat, als quals sempre ha manifestat un gran agraïment, han

Les persones interessades a obtenir un exemplar del llibre, el poden sol·licitar a l'ajuntament (telèfon 972 422 296 / info@stjuliabonmati.cat).

Fe d'errades del llibre "50 anys d'escola"

Pàg. 29: "Társila Marcos Villarín. Directora del curs **1979/80 al 1983/84**"

Pàg. 65: "Logotip de l'Associació de Famílies d'Alumnes (AFA) amb motiu del **cinquantenari** de l'escola, el 2022."

Pàg. 82: CURS 1999/2000 – Sílvia Quer **Serra** – Hi falta **Carles Costa Rosell**

Pàg. 93: CURS 2021/22 – **No formen part de la promoció de 6è:** Leire Cifuentes González, Rafiq Lahbib i Hafida Zana. Hi falta **Sergi Martínez Cerrillo**.

L'Àngel Serra, de Sant Julià, presideix des d'aquest estiu passat l'Associació Esportiva de Caça Amer. La nova junta que encapçala està formada per l'Iñaki Madurell com a vicepresident, en Santi Triadó com a secretari, en Pere Cullèll (de Bonmatí) com a tresorer i en Carles Guardiola, en Josep Clarà i en Lluís Martí com a vocals. L'Àngel Serra substitueix en Gonçal Pujol, que ha ocupat el càrrec de president al llarg de 20 anys i que, segons ha reconegut ell mateix, ara "volia fer una pausa, volia descansar". És per això que l'actual junta li reconeix i agraeix la gran feina duta a terme al vedat d'Amer —"Ha fet molt bona gestió, costarà superar el llistó que ha deixat", diuen— així com també agraeixen la col·laboració desinteressada de la seva esposa, la Cati Ferriol. Tot i deixar la presidència de l'associació, però, en Gonçal Pujol continuarà implicat en la junta de la Federació Catalana de Caça i en la de la seva Representació Territorial de Girona.

La seguretat per a tothom està en el punt de mira de

l'associació de caçadors. Insisteixen que s'ha d'evitar de totes les maneres possibles que hi hagi cap accident, i per això consideren molt important l'ús d'armilles durant la cacera, mantenir les distàncies de seguretat entre parades, col·locar cartells per avisar les persones que puguin passar pel lloc, no disparar si no es veu la peça... I, a més, també demanen la col·laboració de la ciutadania, fent cas dels rètols d'avís de cacera i evitant passar, si és possible, pels camins senyalitzats. Per això, recorden que les èpoques de cacera van, en el cas de la caça major, de setembre a març (per al senglar, els dies autoritzats són els dimecres, dissabtes, diumenges i dies festius) i, en el cas de la caça menor, d'octubre a febrer (els dijous, dissabtes, diumenges i dies festius).

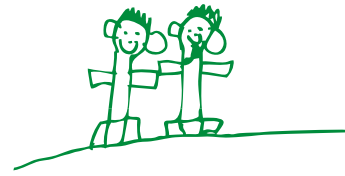
L'Associació Esportiva de Caça Amer té la seva seu a Amer però el seu vedat abraça també els termes de Sant Julià i Bonmatí i una part de Susqueda. Actualment compta amb un centenar de socis, la meitat dedicats a la cacera del senglar.

Tot i admetre que el nombre de socis està baixant en picat, tenint en compte la mitjana d'edat dels associats (uns 65 anys) i que no hi ha relleu ("Els joves no s'hi enganxen; això d'estar-se hores en una parada ho troben molt avorrit..."), la nova junta es resisteix a tirar la tovallola. L'Àngel Serra, encara que reconeix que portar l'associació suposa una gestió molt complicada i fer molta paperassa, diu que el que s'ha de fer és "mirar que funcioni", perquè li sabria greu que l'entitat, fundada el 1977, desaparegués.

L'any 2022, en el total de llicències esportives expedides a Catalunya, la Federació de Caça ocupava la 4a posició (amb 33.824 llicències), al darrere del futbol (147.061 llicències), el bàsquet (58.504) i les entitats excursionistes (42.089).

▲ D'esquerra a dreta, membres de la junta actual –en Carles Guardiola, en Pere Cullèll, en Josep Clarà, en Santi Triadó, l'Iñaki Madurell i l'Àngel Serra– i el president sortint, en Gonçal Pujol.

Mossèn Lluís Solà i Triadú

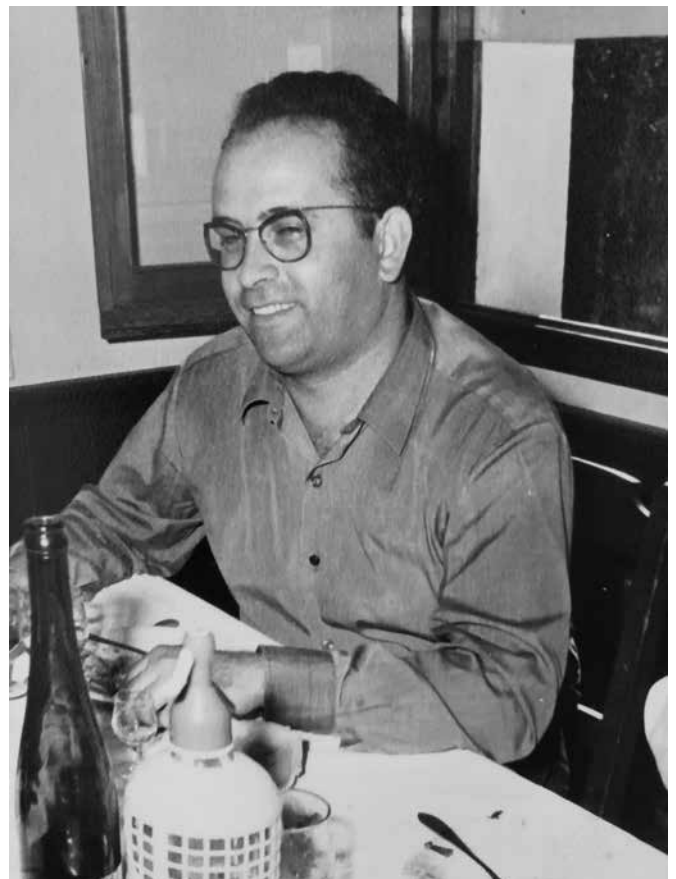

▲ Mn. Lluís Solà, el 1998 aproximadament, a cal Ferrer de Vilanna.

Mn. Lluís Solà i Triadú, que havia estat a les parròquies de Vilanna (1965-1970) i Sant Julià del Llor (1968-1970), va morir el 25 de desembre de 2022, a l'edat de 86 anys. Nascut a Llanars el 17 de març de 1936, va ser ordenat prevere el 1959 i va iniciar el seu ministeri com a vicari de les Preses i, després, de la parròquia de Sant Esteve d'Olot. Després de passar per la Vall del Bac, Castellar de la Muntanya i Oix, el 1965 va ser nomenat ecònom de Vilanna i tres anys més tard també de Sant Julià del Llor, càrrecs que va compartir amb el de consiliari dels Moviments Familiars Rurals. El 1970 se li va encarregar la parròquia de Pineda de Mar i, posteriorment, la parròquia de Sant Feliu de Girona (1976) i la de Santa Maria de Blanes (1983), on s'hi va estar fins al 1997 i on també va ser arxipreste de l'arxiprestat de la Tordera. Del 1997 al 2016 va ser el rector de la parròquia de Sant Esteve d'Olot. Durant aquest període també va ser nomenat rector de Batet (2004-2008), rector de la parròquia de Sant Cristòfol de les Fonts (2004-2016) i arxipreste de l'arxiprestat de l'Alt Fluvià (2006-2015). Des de la seva jubilació efectiva (2016) va residir al Casal Marià d'Olot. Però, arran d'un ictus que va tenir algunes setmanes abans de la seva defunció, va ser traslladat a la residència sacerdotal Bisbe Sivilla de Girona, on va morir. Les exèquies es van celebrar el dia 27 de desembre passat a l'església de Sant Esteve d'Olot i posteriorment va ser enterrat al cementiri de Llanars.

Tant a la parròquia de Vilanna com a la de Sant Julià, Mn. Lluís Solà és recordat com una persona molt treballadora i molt senzilla. "Era com un veí més. Es feia estimar", recorden. Residint a la rectoria de

Vilanna, feia servir per desplaçar-se primer una Vespa —"Quan anava en moto, el senties que feia uns cants! Sempre cantava quan passava per la carretera", recorda la Rosa Vilamitjana— i després un Seat 600 de color groc —"Llarg i apersonat com era, no entenem com hi cabia!", comenten a cal Ferrer de Vilanna. Tant entre el jovent com entre la mainada, va ser molt actiu. "A l'estiu organitzava sortides per aquí, a la vora, i un any també ens va portar a fer una acampada a Joanetes", diu en Lluís Casacuberta. Una de les seves dedicacions i aficions era el futbol: tant a Sant Julià com a Vilanna, es va encarregar d'organitzar equips, bàsicament d'alevins, i de condicionar camps de joc. A Sant Julià es van fer un tip de treure rierencs per tal de deixar el terreny en condicions per jugar-hi. "Al costat de la rectoria de Vilanna, va fer arreglar un camp i buscar troncs al bosc per muntar les porteries. També jugava amb nosaltres, amb la sotana arromangada... i quan se li embolicava la pilota amb les faldilles, ens fèiem un tip de riure", rememora en Manel Serrano.

▲ El 12 d'octubre de 1968, al banquet del casament d'en Ferran Peracaula i la Pilar Puigdemont, al restaurant Font Moixina d'Olot.

En Jordi Recasens, de Sant Julià, ho té ben gravat a la memòria: “Els divendres a la tarda tocava catequesi... i tots esperàvem que arribés el divendres perquè quan acabàvem la doctrina jugàvem a futbol, allà mateix, en aquella mica de placeta que hi havia davant del col·legi. Mn. Lluís, junt amb els mossens d’Anglès, la Cellera... i fins i tot les Planes, organitzaven un torneig de parròquies. A Sant Julià, per completar el nostre equip, perquè no érem gaires, venien reforços de Bonmatí, com en Tino Grabulosa o en Joan Pujolràs. Una vegada es va organitzar la 1a Copa Xantal, que era el nom de la filla de la mestra, l’Ester Calvet, i vam jugar Sant Julià contra Vilanna, en partit d’anada i tornada, però va ser una vegada i prou.”

“A l’escola de can Pipeta venia a fer-nos doctrina i si s’esqueia que la Sra. Catalina no hi era, agafava un piano petit i començava a tocar i a cantar, tots ballàvem, i ell també!”, assegura en Manel Serrano. A Sant Julià es va encarregar d’ajudar la mestra a organitzar els Pastorets. “Amb els escolans era molt generós. Per Reis, sempre tenia algun detall amb nosaltres. Un any em va regalar un Juegos Reunidos que, per mi, va ser una cosa extraordinària...”, recorda agraït en Josep Maria Casellas. “A mi em va regalar una màquina de fotografiar, i amb aquesta càmera li vaig fer una foto una vegada que vam anar d’excursió a Sant Pere de Rodes”, diu en Jordi Recasens.

“A l’estiu, portava una colla de jovent d’Olot —no gaires, màxim deu— i els buscava feines per fer a les cases de per aquí. A canvi, només els havíem de donar el dinar”, recorden a can Pujadell de Vilanna. De fet, ell mateix passava per les cases per oferir-se per ajudar

en el que fos, i també visitava a tothom qui sabia malalt, tant si eren dels que anaven a missa com si no.

Es dona la casualitat que un dels germans de Mn. Lluís, Mn. Joan Solà, va ser rector de Sant Julià i Bonmatí entre el 2006 i el 2011, substituint Mn. Àngel Pla.

Una de les aficions que va començar a cultivar Mn. Lluís estant a Vilanna i Sant Julià va ser la construcció de maquetes amb suro.

Aquestes maquetes estan exposades a la parròquia de Sant Esteve d’Olot i són visitables pel públic.

▲ *La primera maqueta feta per Mn. Lluís, que va començar estant a Vilanna. Actualment es pot veure a l’església de Sant Esteve d’Olot amb una nota que diu: “Església Gòtica. És la primera maqueta que vaig construir, que no representa cap església concreta, sinó l’estil gòtic. No és feta a cap escala. La façana i els campanars recorden la Catedral de Burgos. A través de la porta es poden veure les tres naus. Construcció: 1970-1972. Vilanna-Poble Nou de Pineda.”*

◀ *Dijous llarder del 1969. Excursió a Sant Pere de Rodes dels alumnes dels col·legis de Sant Julià i Vilanna, amb Mn. Lluís. Només hi havia els nois, perquè les alumnes van fer la sortida amb la mestra Ester Calvet.*

50è aniversari de l'església de Bonmatí

El 23 de desembre d'enguany se celebra el 50è aniversari de la benedicció de l'església parroquial de Santa Maria. Una església la construcció de la qual s'ha d'emmarcar dins la creació del que ara és el nucli de Bonmatí. En aquest article es vol fer un recull del que va significar la seva edificació així com una repassada d'aquests cinquanta anys d'història que són a la vegada la història del nostre poble.

LA CREACIÓ D'UN NOU POBLE

Bonmatí va néixer com una colònia industrial i així ho va ser fins l'any 1967. Propietat en un primer moment dels Srs. Bonmatí, després de la guerra la colònia va passar a mans de la companyia Mata y Pons, que no va fer res per millorar les estances i el benestar dels seus habitants/treballadors.

Va ser en aquest context que l'any 1967, i concretament el dia 24 de maig, es va prendre la decisió de construir uns habitatges fora de l'àmbit de la colònia. Aquest acord es va adoptar a la rectoria de Bonmatí, on es van reunir el que podríem anomenar les forces vives d'aquell moment: Mn. Àngel Pla, Eugeni Casacuberta,

Benet Valentí, Josep Puig i Josep Pigem, que més endavant formarien el Patronat de Sant Benet-Secció de Bonmatí (estava vinculat al que hi havia a Amer pels habitatges que allà s'estaven construint).

A partir d'aquest moment es van començar a buscar els terrenys per a la construcció dels 40 habitatges previstos d'aquell primer grup de cases, que serien el Grup Bondia, i també a realitzar les inscripcions per veure la gent interessada.

En total es van apuntar 73 famílies per aspirar a un dels 40 habitatges previstos. Per tant, ja d'entrada es va veure que s'havia fet curt i que s'havia de preveure una segona fase d'habitatges.

▲ 27-10-1969 - Inauguració del Grup Bon dia - Fons Narcís Sans

És en aquest context que la idea de poble comença a prendre força: ja no es preveu només fer uns habitatges, sinó que ja s'està parlant d'una estructura que va més enllà. A finals de 1967 ja s'estaven portant a terme els primers passos per a la unificació de les escoles de la zona en una de nova que es construiria a Bonmatí, i el dia 18 de maig de 1968 es van comprar al Sr. Massana els terrenys per edificar-la-hi; a més, el Sr. Massana va donar en aquell moment el solar per erigir-hi l'església.

Amb la idea d'una escola i d'una església, a part dels habitatges, ja s'estava conformant el nou nucli de Bonmatí.

LA CONSTRUCCIÓ DE L'ESGLÉSIA

El 24 de març de 1969, el Patronat de l'Habitatge es va reunir amb el bisbe Dr. Narcís Jubany¹ per presentar-li el projecte constructiu de la nova església.

Més endavant, el maig de 1970, el mateix bisbe va signar els documents pels quals seria erigida la nova parròquia de Santa Maria en el ministeri de la

Immaculada Concepció, de Bonmatí, constituint-la al mateix temps com a parròquia, rang que no tenia fins aquell moment².

A partir de llavors, ja es tenien tots els permisos necessaris i es podia iniciar la construcció.

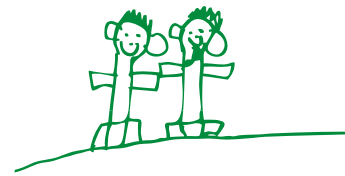
▲ La rectoria sense l'església (Foto extreta del llibre dels 25 anys)³

Abans que l'església, però, l'any 1971 es va edificar la rectoria, que va ser pagada pel Bisbat. Una vegada aixecada, el mossèn ja s'hi va a traslladar a viure-hi,

¹ Narcís Jubany i Arnau va néixer a Santa Coloma de Farners el 1913 i va morir a Barcelona el 1996. Va ser bisbe i cardenal. Va ser el bisbe de Girona entre els anys 1964 i 1971.

² Fins llavors, Bonmatí depenia de la parròquia de Constantins, tot i que des del 1908 podia exercir totes les funcions sacramentals.

³ *Santa Maria de Bonmatí - 25 anys*, de Josep Collelldemont. Llibre editat amb motiu de la celebració dels 25 anys de l'església.

sortint de l'àmbit de la família Bonmatí. Les misses i els actes litúrgics, però, es van continuar fent a la capella de can Bonmatí.

A finals de 1973 el temple ja estava completament construït i només faltava beneir-lo perquè pogués complir les seves funcions com a església. L'arquitecte que la va dissenyar va ser el Sr. Joan Pla Torras i el constructor que la va fer va ser el Sr. Josep Font d'Anglès.

▲ *L'església en construcció - Llibre dels 25 anys*

La seva construcció va tenir un cost total de 2.175.225 pessetes (13.073 euros)⁴, que van ser sufragades en gran part pel poble. El Patronat Sant Benet hi va aportar 500.000 pessetes (3.000 euros); el Ministeri de l'Habitatge, a través de la Junta de Reconstrucció de Temples, 100.000 pessetes (600 euros), i els ajuntaments d'Amer i Sant Gregori, 50.000 pessetes (300 euros) cada un. La diferència va ser aportada pel poble. Podem dir doncs que l'església és del poble i per al poble, construïda amb l'esforç econòmic de la seva gent.

Apart de la construcció de l'edifici es va haver de cobrir, entre altres coses, la compra dels bancs —amb un cost de 105.504 pessetes (634 euros)—, dels marbres de l'altar i l'ambó —per un total de 12.000 pessetes (72 euros)—, així com el sistema de calefacció i els radiadors, que van tenir un cost de 158.900 pessetes (955 euros).

La Sra. Maria Feliu, vídua del Sr. Massana, per la seva banda, va aportar 30.000 pessetes (180 euros)

destinades a l'adquisició de la imatge de la Mare de Déu. Una talla de cedre obra de l'escultor Modest Fluvià d'Olot⁵.

Amb l'obra acabada, el desembre d'aquell any es va portar a terme la benedicció del temple.

LA BENEDICCIÓ

El dia 23 de desembre de 1973, a les 4 de la tarda, va tenir lloc la benedicció del temple, que va ser presidida pel bisbe Monsenyor Jaume Camprodon, que feia poc que era el nou bisbe de Girona en substitució del Dr. Narcís Jubany. L'havien nomenat el dia 2 de setembre i havia pres possessió del càrrec el dia 21 d'octubre. Aquest, doncs, va ser un dels primers actes que va presidir i el primer temple que va beneir.

▲ *Dibuix que formava part del recordatori donat amb motiu de la inauguració*

A part del bisbe, del vicari general de la diòcesi Dr. Taberner i de mossèn Àngel Pla, rector en aquells moments, a la celebració hi van participar els capellans de Bescanó, Anglès, la Celleria i Amer, així com Mn. Joan Juanola, del santuari dels Àngels, i Mn. Lluís Roca, del

⁴ Es posen les quantitats expressades en euros perquè ens puguem fer càrrec del cost que van tenir en aquell moment. Uns imports que ara ens poden semblar irrisoris però que eren molt elevats en relació amb els salaris i el nivell de vida d'aquells anys. El salari mínim interprofessional a Espanya l'any 1973 estava fixat en 5.575 pessetes (33,5 euros). Es desconeix el salari d'un obrer a Bonmatí, però devia ser del voltant d'aquesta quantitat.

⁵ Aquest escultor va néixer a Sant Esteve d'en Bas el 1925 i va morir a Olot el 5 de setembre de 2015. Va ser un dels pessebristes d'Olot amb una trajectòria més àmplia i també va ser conegut per obres de caràcter civil.

▲ Imatges de la celebració - Llibre dels 25 anys

Pont Major (fill de Bonmatí). Els mestres de cerimònies van ser mossèn Josep Teixidor, canonge de la catedral, i mossèn Genís Baltrons.

A part de la cúria, a la cerimònia hi va participar gairebé tot el poble. L'església estava a vessar, com poques vegades s'ha vist, tot i que el dia no va acompanyar, ja que va estar plovent amb ganes durant tota la cerimònia.

El text que figura al llibre de baptismes de la parròquia sobre la "Benedicció de la nova església parroquial de Bonmatí" diu textualment:

In nomine Christi. Amen. A la parròquia de Bonmatí, diòcesi i província de Girona, a 23 de desembre de 1973, l'Excm. i Rvdm. Sr. D. Jaume Camprodon Rovira, bisbe d'aquesta diòcesi, beneí, en la forma prescrita pel Ritual Romà, l'església parroquial que a major glòria de Déu Nostre Senyor i en honor de Santa Maria en el misteri de la Immaculada Concepció ha estat edificada en aquesta localitat en el grup d'habitatges "Bon Dia". A continuació, i seguint el Ritual va consagrar l'altar per al Sant Sacrifici: havent assistit a la cerimònia, a més d'altres capellans del Bisbat i de la Comarca i nombrosos fidels, els testimonis D. Joan Costa Torrent i D. Joan Fontané Figareda, que a sota firmen juntament amb l'Excm. Sr. Bisbe que ha celebrat la cerimònia i l'infrascrit Capellà Ecònom autoritzant de la present, que es redacta per duplicat en compliment del que prescriuen les vigents disposicions canòniques.

LA VIDA PARROQUIAL

Un cop beneïda l'església, l'endemà mateix ja s'hi fa oficial el primer casament i el dia 26 de desembre el primer bateig.

La posada en funcionament de l'església va ser fàcil, ja que es tractava de continuar el servei que ja es donava

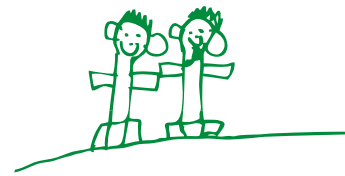
a la capella de can Bonmatí. Les misses de la setmana eren els dissabtes al vespre, la missa anticipada, i els diumenges, la missa primera a les 7 del matí i la segona a les 11.

Durant una colla d'anys l'activitat de l'església va ser molt important, amb molta participació en les misses i a les festes religioses, que es portaven a terme amb molta solemnitat (la Puríssima, missa del gall i Nadal, festa major...), a més de batejos, comunions, confirmacions, matrimonis i defuncions. De mica en mica, però, el concepte de religió i d'església ha anat canviant, i també la participació en les diferents activitats. L'església continua en funcionament i oberta a tothom, tot i que en un àmbit més reduït.

D'altra banda, l'edifici no tan sols ha acollit actes religiosos, sinó que també se n'hi han fet altres, com ara concerts, els certàmens de poesia —que durant molts anys van ser un referent al poble—, una representació dels Pastorets... S'ha de tenir en compte que una de les mancances de Bonmatí durant molts anys va ser un local polivalent on s'hi poguessin fer aquest tipus d'activitats. Aquesta funció l'havien de suplir els espais existents: les escoles, el Local de la Joventut i, és clar, també l'església.

▲ 1r casament oficial. Llibre dels 25 anys

ELS MOSSENS D'AQUESTS 50 ANYS

La història de l'església i del poble també l'expliquen els mossens que hi han passat, que fins al moment han estat:

Mn. Àngel Pla Massó (1930-2019). Va ser el mossèn que més anys va estar al capdavant de la parròquia. Va arribar a Bonmatí el 1958 i es va acomiadar per jubilació, tot i que forçada per motius de salut, l'any 2006. Va ser un membre actiu del Patronat de Sant Benet i un impulsor acèrrim de la nova església, vivint de primera mà la transformació de Bonmatí de colònia industrial a poble i posteriorment a municipi. A part de la de Bonmatí, Mn. Àngel va acabar essent el mossèn de les parròquies de Sant Julià, Constantins i Vilanna.

Mn. Joan Solà i Triadú (1929). Es va fer càrrec de la parròquia el 2006 en substitució de Mn. Àngel Pla. En arribar a Bonmatí era canonge de la catedral i després de 35 anys com a rector de Tordera havia demanat al Sr. Bisbe d'anar destinat a una parròquia petita al voltant de Girona que fos compatible amb les funcions que tenia encomanades com a canonge. Mn. Joan es va estar a Bonmatí fins al 2011, any en què es va jubilar.

Coincidint amb la jubilació de Mn. Joan i donada la manca de vocacions, hi va haver una reordenació de les parròquies. El mossèn va deixar d'encarregar-se d'una única parròquia (de fet, el de Bonmatí ja portava també les de Sant Julià, Constantins i Vilanna) per ocupar-se de les d'Anglès, Sant Martí Sapresa, Bonmatí, Sant Julià i Constantins.

Mn. Martirià Brugada i Clotas (1953). Arriba a Bonmatí després d'haver estat rector de Palafrugell durant 17 anys. Mn. Martirià va estar al capdavant de la parròquia del 2011 al 2017, i a partir del 2016 també va ser arxipreste del Ter-Brugent. Mn. Martirià va ser l'impulsor de la pujada amb torxes a l'església de Sant Julià la nit de Nadal per celebrar-hi la missa del gall.

Mn. Josep M. Castellà i Marcet (1944). Va substituir Mn. Martirià a partir del 2017, fins a l'actualitat, juntament amb **Mn. Josep M. Farrarons Fugarolas** (1944), diaca. Mn. Josep M. Castellà venia destinat des de la parròquia de Lloret, on s'hi havia estat els últims 10 anys. Per primera vegada, a partir d'aquell moment hi havia un mossèn i un diaca per tenir cura de les parròquies de l'entorn. Una unitat parroquial pel que fa a capellans que s'ha anat ampliant afegint-hi la de la Celler, la d'Osor i la del Coll a partir del 2018, i essent també Mn. Josep M. Castellà l'administrador parroquial d'Amer i Sant Climent d'Amer a partir del 2020.

▲ Mn. Àngel Pla, Mn. Martirià Brugada i Mn. Joan Solà, en la celebració dels 40 anys de l'església

▲ Mn. Josep M. Farrarons, diaca, i Mn. Josep M. Castellà

I PER MOLTS MÉS

Aquest any es tanquen els 50 primers anys d'una part de la història del nostre poble. Un símbol de la nostra identitat que sobta al visitant, que moltes vegades el considera un edifici massa modern, ja que de lluny no sembla una església.

En aquests 50 anys es recull en bona part la història del Bonmatí modern. Un Bonmatí que va començar essent una colònia per passar a ser poble i esdevenir un municipi. Un poble que va néixer com una manera de sortir de l'opressió de l'amo Mata y Pons, que tenia les llars dels treballadors en estat de ruïna, i que de mica en mica va anar creixent i expandint-se, com així també ho van fer la seva gent i les seves infraestructures. La colònia en un primer moment apartada del poble, o el poble de la colònia, s'ha anat unint per formar un únic espai, un únic Bonmatí.

I l'església, presidint la part alta del poble, ha anat estant present en la vida dels bonmatinencs.

I així continuarà essent per molts anys.

Bonmatinencs vinguts de fora

El nostre poble ha rebut, igual que d'altres del voltant, persones vingudes de llocs llunyans. Abans arribaven sobretot del sud d'Espanya i ara provenen del Marroc, de Llatinoamèrica, etc.

Com són aquests altres bonmatinencs? Què els va empènyer a deixar la seva zona de confort i buscar una vida millor lluny dels seus? Què s'han trobat quan han arribat a un lloc tan diferent del seu? Quins anhels tenen?

Amb l'objectiu d'anar-los coneixent, he demanat a la Bouchra que contestés una breu enquesta.

De quin poble o zona del Marroc vens?

Vaig venir d'Al Hoceima, al nord del Marroc.

Quina formació tens?

Soc llicenciada en dret.

Com era la teva vida al Marroc? De què treballaves?

La meua vida va ser estable fins que vaig acabar els meus estudis, després dels quals vaig començar a buscar feina en el meu camp d'especialització, però no ho vaig aconseguir.

Així que vaig decidir viatjar a una altra ciutat per buscar feina al sector privat, vaig treballar com a mestra a l'educació privada. Després d'això, vaig treballar en una fàbrica.

Quan vas arribar a Catalunya i quin en va ser el motiu?

Vaig arribar el 2019. Vaig venir amb un visat de turista. En aquell moment vaig conèixer el meu marit i ens vam casar, així que vaig decidir instal·lar-me aquí.

Quines van ser les teves impressions quan vas arribar? Què et va sorprendre o vas trobar molt diferent de la teua terra?

La cultura és molt diferent de la de la meua terra.

Des que vius aquí, has treballat?

Vaig treballar com a professora de llengua àrab a la mesquita d'Anglès. Quan va arribar la pandèmia del coronavirus, vaig deixar de treballar.

Estàs aprenent català i tens un nivell força acceptable. Molts espanyols han nascut o viscut molts anys a Catalunya i mai s'han preocupat de parlar-lo. Per què has decidit aprendre'l?

Des de jove m'ha agradat aprendre llengües estrangeres i conèixer altres cultures. Quan vaig arribar aquí vaig trobar una oportunitat per aprendre una nova llengua, que és el català.

Fas classes d'àrab, com a voluntària, a molts nens i nenes. Per quin motiu ho fas?

Vaig trobar les mares interessades en això i em van suggerir la idea. Em vaig oferir voluntària pel bé d'aquests nens. M'encanta la professió de mestra i em sento feliç quan tracto amb nens petits.

A més fas classes de català a Bonmatí com a voluntària del Taller d'Acollida Lingüística i Cultural de Càritas. Com ha anat, això?

Sincerament, va ser una experiència meravellosa en la qual hi ha més benefici quan trobes dones interessades a aprendre, això em fa donar més i continuar donant classes en català.

Ara que portes més temps a casa nostra, a part de la teua família, què és el que enyores més?

L'únic que trobo a faltar aquí és la meua família, especialment la meua mare, el meu pare, les germanes i els germans. Estic agraïda a tota la gent que he conegut, que ha sigut amable amb mi i m'ha ajudat a aprendre la llengua catalana.

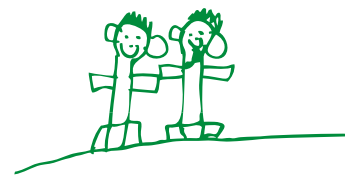
A quines coses t'ha costat més acostumar-te o acceptar de la gent, de la cultura, etc., del nostre país?

No he trobat cap dificultat pel que fa a una altra cultura ni a les persones. Respecto totes les cultures. M'encanta descobrir coses noves.

Com t'agradaria que fos el teu futur d'aquí a 10 o 20 anys?

Espero en el futur ser feliç en la meua vida matrimonial, ser professionalment estable i complir tots els meus desitjos.

Gràcies, Bouchra!

Lluc Bou Llobet

4.110 KM FENT AUTOESTOP

Quan va agafar l'avió, el 14 de juliol de 2022, només tenia una certesa: se n'anava a la Universidad Nacional de San Martín, a Buenos Aires (Argentina), a cursar-hi tres assignatures del grau d'“*Ingeniería Ambiental*”, a través del programa Prometeu de la UdG, d'intercanvi d'estudiants. Sobre la resta, no tenia res planificat. En Lluc Bou Llobet (2001) va aterrar a l'Argentina just quan el país estava en l'època de vacances d'hivern. Precisament per això li va costar molt trobar allotjament i va acabar acceptant passar cinc dies en una pensió als “baixos fons” de la capital, al barri de San Cristóbal. Mentrestant, cada dia anava a voltar per altres zones de la ciutat preguntant a qualsevol que trobés pel carrer si sabia d'algun pis per llogar. I va fer sort: a prop de la famosa Plaza de Mayo, al barri “més autèntic i bohemi” de Buenos Aires, va trobar un apartament que compartiria amb un company de Sant Feliu de Guíxols que arribaria uns dies després.

Arribar a la universitat li suposava cada dia, entre metro i tren, invertir una hora i mitja per anar i una altra hora i mitja per tornar. Temps suficient per anar pensant què faria quan acabés les classes, al desembre, abans de tornar cap a casa, a Sant Julià del Llor. “Tenia clara la intenció de viatjar, però no sabia ni com ni on.” Els companys de la universitat li donaven consells, i la majoria li recomanaven que tirés cap al sud, perquè de cara a final d'any, que és quan allà és estiu, és la millor època per anar-hi. De mica en mica, al llarg dels mesos

que va anar anant a la universitat, va anar comprant coses que sabia que necessitaria: ara unes botes, ara una motxilla, després una tenda i un sac de dormir, una farmaciola... Fins que, finalment, es va comprar un mapa i, a sobre, hi va dibuixar el recorregut que volia fer. I, fet això, no hi va donar gaires voltes més: va decidir que faria el viatge fent autoestop.

I és així com, un cop acabat el període acadèmic, en Lluc va deixar enrere la universitat amb les seves classes —“Molt participatives, molt dinàmiques, amb molt diàleg i molts arguments”— i el seu bufet —“El menú era vegetarià, molt i molt bo, i qui volia fer menú carnívor pagava un suplement”— i es va endinsar en el que per a ell era el desconegut món de l'autoestop.

Abans d'emprendre l'aventura, però, va fer una “prova”: es va moure des de Buenos Aires fins a Tandil “fent dit” i va veure com, successivament, en gairebé 400 km, va anar trobant qui el carregava: ara un camioner, ara un pare amb uns nens... I allò li va fer perdre la por i agafar confiança per fer autoestop.

Ara, doncs, ja tocava iniciar el recorregut traçat sobre el mapa. El primer dia, però, va ser desesperant: es va passar hores tirat a la carretera, amb una calor infernal, i allà no parava ningú. I quan ja estava a punt de tirar la tovallola i fer marxa enrere, es va aturar un camioner. El xòfer anava fins a Bariloche, en plena Patagònia argentina. Això volia dir avançar 1.400 km de cop. En Lluc va acceptar l'ofertament. I és així com van viatjar junts un dia i mig, escoltant música, fumant i compartint llargues hores de conversa: "Vaig començar a veure que els autoestopistes són els psicòlegs dels camioners."

A Bariloche, on ja va tenir les primeres vistes dels Andes, en Lluc es va trobar amb una companya de la universitat i, junts, van fer rutes per la muntanya. Primer, la ruta del Refugio Frey, amb el paisatge totalment nevad, durant tres dies. Després, havent fet un salt fins a El Bolsón, una ruta de tres dies anant de refugi en refugi. "Aquells dies vam coincidir amb el mundial de futbol. I cada vegada que jugava l'Argentina corriem a veure el partit, perquè era un espectacle, era una festa. I, qui ho havia de dir?, enmig dels Andes hi havia cobertura per veure els partits!... Increïble!"

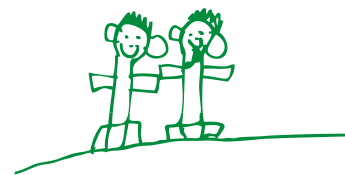
Van continuar l'itinerari planejat fent autoestop —"Curiosament, allà els vehicles que ens recollien eren models molt antics: una *pick-up* vella, un Renault 4..."— i van arribar al Parque Nacional Los Alerces. "Vam enganxar moltes pluges i vam marxar ràpid d'allà. No ens volíem arriscar a caure malalts per culpa

del temps. Llavors, la meua companya se'n va tornar cap a Buenos Aires i jo vaig continuar sol." Seguint cap al sud, en Lluc va anar fins a Esquel i, d'allà, va passar a Xile, a Futaleufú, on hi ha un dels rius amb els ràpids més espectaculars del món. "Em van recollir una colla de caiaquistes del Canadà que anaven amb *pick-up* i em van convidar al seu càmping. Vaig passar amb ells una tarda i una nit, en una caseta de fusta que no tenia llits ni res per dormir. Eren uns autèntics bojos del descens amb caiac i no paraven d'explicar què feien baixant pel Futaleufú. Al·lucinant..."

L'endemà va continuar la ruta cap al sud i en un punt de la carretera —una pista de terra— on estava fent autoestop va trobar que hi feien obres. Un dels treballadors el va cridar i li va assegurar que de seguida li trobaria algú que el portés, que no es preocupés. "Al primer cotxe que va passar, el va fer parar i gairebé el va obligar a carregar-me. Jo mirava de fer cara de bon nen..., però és que, de fet, no sabia ni quina cara posar-hi! Eren una dona amb la filla que anaven justament a Coyhaique, que és on tenia previst arribar... Al final, de bona gana o no, em van carregar i vam fer junts 400 km d'una tirada. Va resultar que eren molt simpàtiques... Vam travessar una zona plena de termes, vam parar en unes... i m'ho van pagar tot!"

A Coyhaique s'hi va estar quatre o cinc dies. "Havia de fer un examen oral *online* i vaig aprofitar per fer una parada per descansar, per connectar-me amb la família, amb els companys de la uni... I el que vaig comprovar de seguida és que a Xile era tot molt més car que a l'Argentina, els models dels cotxes eren més moderns..., es notava que hi havia més potencial econòmic." Al mateix *hostel* on es va allotjar va conèixer una altra manera de viatjar: "Vaig coincidir amb un grup de catalans de la meua edat, dues noies i un noi, que s'anaven movent fent servir una aplicació, Worldpackers, que consisteix a fer voluntariat allà on vas a canvi d'allotjament. Ja feia mesos que anaven viatjant així i encara no tenien previst tornar a Catalunya."

Un cop va haver carregat piles, va reprendre el viatge cap al sud seguint la Ruta 7, l'anomenada Carretera Austral. En aquesta zona és molt habitual l'autoestop, tant que fins i tot els autòctons en fan: a Villa Cerro Castillo en Lluc es va ajuntar amb una xilena que feia dit per anar al seu poble, a Cochrane, i quan van aconseguir arribar-hi ella li va oferir allotjament a casa seva.

Des de Cochrane, va arribar fins a Villa O'Higgins, allà on acaba la Ruta 7. "És una ruta espectacular..., travessant fiords amb barcasses..." Amb una llanxa va travessar el Lago San Martín —un llac d'aigües grises perquè és d'aigua glaciària— per entrar de nou a l'Argentina. Però encara va haver de fer uns quants quilòmetres caminant fins a la duana. I d'allà fins a El Chaltén, enmig del paradís del *trekking*, on hi ha la coneguda Senda del Fitz Roy. "Al càmping on vaig fer nit [el 18 de desembre] vaig poder veure la final del mundial de futbol, entre l'Argentina i França. Va ser una autèntica bogeria..." Aquella va ser una de les zones que més van impressionar a en Lluc: "Vaig fer la Vuelta al Huemul, que és espectacular, amb unes vistes increïbles..., el Campo de Hielo, el Lago Viedma amb els *témpanos*... Tot i anar sol, sempre trobava algú amb qui fer ruta, amb qui compartir algun tram..." I d'El Chaltén a Calafate, a veure la glacera Perito Moreno. "Pel camí em van recollir una parella, que ell era policia de Río Gallegos, que em van fer de guies durant tot un dia. A Río Gallegos, on feia molt vent, hi vaig passar el Nadal. M'hi vaig estar tres o quatre dies, en un alberg autogestionat: érem uns argentins, un brasiler i jo, i cadascú feia la seva *aportació* al grup, que podia ser cuinar, netejar... Al principi no ho acabava de veure clar, però al final vam formar un grup molt maco, hi havia molta sintonia."

I, travessant Tierra del Fuego i passant per Río Grande, on va fer nit, va arribar a Ushuaia, la ciutat més austral. Havia arribat, doncs, a l'extrem del recorregut que tenia dibuixat al mapa. Allà hi va passar el cap d'any, menjant "*pollo al disco*" en un refugi de muntanya. "Ushuaia és molt turístic. Hi va ploure cada dia. Tot i ser estiu, no passàvem de 10 graus. Vaig aprofitar per fer ruta per muntanya. I tot era pluja i neu als cims."

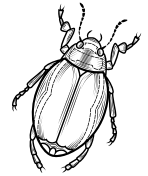

L'objectiu l'havia assolit i ja tocava tornar: ara, però, sense fer autoestop. "Per tornar cap a Buenos Aires vaig agafar l'avió: se m'acabaven els dies i ja no em podia entretenir més."

La tornada a casa, al gener, va ser el més dur. "Em va costar moltíssim adaptar-me a la rutina, no acabava de digerir tot el que havia viscut... Seguir la dinàmica de les classes de la universitat d'aquí, d'escoltar i prendre apunts, em va costar moltíssim!" A en Lluc no li calien sessions magistrals, la lliçó ja l'havia apresat: "Viatjant així, com vaig fer jo, t'adones de les excuses que et poses o les cadenes que et carregues per dir que una cosa no la pots fer... El millor és anar improvisant i adaptant-te al que va sortint. Fent autoestop, coneixes gent del país sí o sí, veus el seu sistema de vida... L'experiència que en treus és molt diferent de la que tens fent un viatge *turístic*, organitzat."

A l'estiu en Lluc ja havia acabat Ciències Ambientals a la UdG i estava pendent de triar el tema del treball de final de grau. Mentrestant, continuava treballant en l'hostaleria "per sobreviure" i, a part de conservar un extens àlbum de fotos de la seva estada a l'Argentina, encara manté el contacte per xarxes amb el xòfer dels 1.400 km, amb el policia de Río Gallegos, amb el brasiler de l'alberg autogestionat... I tot, gràcies a 4.110 km fent autoestop.

Societat Catalana d'Entomologia

OBSERVACIONS DE COLEÒPTERS (ESCARABATS) A SANT JULIÀ I BONMATÍ

La zona mostrejada correspon al perímetre del municipi de Sant Julià del Llor i Bonmatí (Selva). La metodologia utilitzada per a l'observació dels escarabats va ser l'ús de mànega entomològica i llum mixta de vapor de mercuri de 160 W amb un generador i, a la vegada, es van instal·lar trampes del tipus Heath amb fluorescents de 8 W.

Durant aquests darrers anys, malgrat la pandèmia de la covid-19, s'han observat un total de 168 espècies, distribuïdes en vint-i-cinc famílies.

Actualment, la composició faunística per famílies queda amb la distribució següent:

APIONIDAE	2
ATTELABIDAE	1
BOSTRICHIDAE	2
BRUCHIDAE	2
BUPRESTIDAE	10
CANTHARIDAE	2
CARABIDAE	14
CERAMBYCIDAE	24
CHRYSOMELIDAE	17
CICINDELIDAE	2
CIIDAE	1
CLERIDAE	4
COCCINELLIDAE	14
CURCULIONIDAE	15
DASYTIDAE	3
DERMESTIDAE	4
ELATERIDAE	8
GEOTRUPIDAE	3
HISTERIDAE	5
HYDROPHILIDAE	4
LUCANIDAE	2
OEDEMERIDAE	3
SCARABAEIDAE	14
STAPHYLINIDAE	4
TENEBRIONIDAE	8
TOTAL	168

Annex 1 Relació d'espècies observades.

APIONIDAE

Holotrichapion (Apiops) pisi (Fabricius 1801)
Protapion trifolii (Linné 1758)

ATTELABIDAE

Attelabus (Attelabus) nitens (Scopoli 1763)

BOSTRICHIDAE

Bostrichus capucinus (Linné 1758)
Xylopertha retusa (Olivier 1790)

BRUCHIDAE

Bruchidius lividimanus (Gyllenhal 1833)
Spermophagus kuesteri (Schilsky 1905)

BUPRESTIDAE

Acmaeodera (Acmaeotethya) octodecimguttata quattuordecimpunctata (Villers 1789)
Acmaeoderella (Omphalothorax) adpersula (Illiger 1803)
Agrilus (Quercagrilus) angustulus (Illiger 1803)
Agrilus (Rosagrilus) viridicoeruleans rubi (Schaefer 1937)
Anthaxia (Melanthaxia) godeti (Laporte & Gory 1839)
Anthaxia (Cratomerus) hungarica (Scopoli 1772)
Anthaxia (Haplanthaxia) millefolii polychloros (Abeille 1894)
Anthaxia (Melanthaxia) sepulchralis (Fabricius 1801)
Buprestis (Ancylocheira) novemmaculata (Linné 1767)
Capnodis tenebrionis (Linné 1761)

CANTHARIDAE

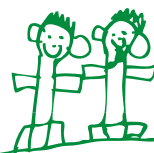
Malthinus (Malthinus) seriepunctatus (Kiesenwetter 1852)
Rhagonycha (Rhagoncha) fulva (Scopoli 1763)

CARABIDAE

Acinopus (Acinopus) picipes (Olivier 1795)
Amara (Amara) aenea (DeGeer 1774)
Brachinus (Brachynidius) sclopeta (Fabricius 1792)
Bradycellus (Bradycellus) verbasci (Duftschmid 1812)
Calosoma (Campalita) maderae (Fabricius 1775)
Chlaenius (Chlaeniellus) vestitus (Paykull 1790)
Dixus sphaerocephalus (Olivier 1795)
Dromius (Dromius) meridionalis (Dejean 1825)
Harpalus (Harpalus) oblitus patruelis (Dejean 1829)
Lebia (Lebia) trimaculata (Villers 1789)
Licinus (Licinus) punctatulus granulatus (Dejean 1826)
Paradromius (Manodromius) linearis (Olivier 1795)
Stenolophus (Egadroma) marginatus (Dejean 1829)
Trechus (Calotrechus) obtusus (Erichson 1837)

Acinopus (Acinopus) picipes
(Olivier 1795)

CERAMBYCIDAE

Agapanthia (Agapanthia) suturalis (Fabricius 1787)
Arhopalus rusticus (Linné 1758)
Aromia moschata ambrosiaca (Stevens 1809)
Callimus abdominalis (Olivier 1800)
Cerambyx (Microcerambyx) scopolii (Fuesslins 1775)
Chlorophorus (Immaculatus) glabromaculatus (Goeze 1777)
Clytus (Clytus) rhamnii bellieri (Gautier 1862)
Deilus fugax (Olivier 1790)
Ergates faber (Linné 1767)
Grammoptera ruficornis (Fabricius 1781)
Hylotrupes bajulus (Linné 1758)
Monochamus galloprovincialis (Olivier 1795)
Nathrius brevipennis (Mulsant 1839)
Niphona (Niphona) picticornis (Mulsant 1839)
Phymatodes (Phymatodes) testaceus (Linné 1758)
Phytoecia (Opsilia) coerulescens (Scopoli 1763)
Rhagium (Rhagium) inquisitor (Linné 1758)
Ruptela (Ruptela) maculata manca (Schaufuss 1863)
Saperda (Saperda) carcharias (Linné 1758)
Stenopterus rufus (Linné 1767)
Stenurella (Stenurella) melanura (Linné 1758)
Stictoleptura (Cribroleptura) stragulata (Germar 1824)
Trichoferus fasciculatus (Faldermann 1837)
Vesperus xatarti (Dufour 1839)

Cerambyx (Microcerambyx) scopolii (Fuesslins 1775)

CHRYSOMELIDAE

Cassida vittata (Villers 1789)
Chrysolina (Chrysolinopsis) americana (Linné 1758)
Chrysolina (Chrysolina) bankii (Fabricius 1775)
Chrysolina (Synerga) herbacea (Duftschmid 1825)
Chrysomela (Chrysomela) populi (Linné 1758)
Coptocephala scopolina punctata (Weise 1889)
Crioceris (Crioceris) asparagi (Linné 1758)
Cryptocephalus (Chrysocryptocephalus) aureolus (Suffrian 1847)

Cryptocephalus (Cryptocephalus) rugicollis (Olivier 1791)
Dicladispa testacea (Linné 1767)
Exosoma lusitanicum (Linné 1767)
Labidostomis (Labidostomis) lusitanica (Germar 1824)
Lachnaia pubescens (Dufour 1820)
Oulema melanopus (Linné 1758)
Smaragdina (Smaragdina) concolor (Fabricius 1792)
Xanthogaleruca luteola (Müller 1766)

CICINDELIDAE

Cicindela (Cicindela) campestris (Linné 1758)
Cicindela (Cicindela) maroccana pseudomaroccana (Roeschke 1891)

CIIDAE

Cis boleti (Scopoli 1763)

CLERIDAE

Opilo mollis (Linné 1758)
Thanasimus formicarius (Linné 1758)
Trichodes alvearius (Fabricius 1792)
Trichodes leucopsideus (Olivier 1800)

COCCINELLIDAE

Adalia (Adalia) decempunctata (Linné 1758)
Chilocorus bipustulatus (Linné 1758)
Coccinella (Coccinella) septempunctata (Linné 1758)
Exochomus quadripustulatus (Linné 1758)
Halyzia sedecimguttata (Linné 1758)
Harmonia axyridis (Pallas 1773)
Hippodamia (Hippodamia) variegata (Goeze 1777)
Oenopia conglobata (Linné 1758)
Oenopia lyncea (Olivier 1808)
Psyllobora (Thea) vigintiduopunctata (Linné 1758)
Rhizobius chrysomeloides (Herbst 1792)
Rhizobius litura (Fabricius 1787)
Scymnus (Pullus) subvillosus (Goeze 1777)
Tytthaspis sedecimpunctata (Linné 1758)

CURCULIONIDAE

Anisandrus dispar (Fabricius 1792)
Archarius (Archarius) pyrrhoceras (Marsham 1802)
Brachyderes (Brachyderes) pubescens (Boheman 1833)
Ceutorhynchus pallidactylus (Marsham 1802)
Coeliodes transversealbofasciatus (Goeze 1777)
Curculio (Curculio) glandium (Marsham 1802)
Hylurgus ligniperda (Fabricius 1787)
Hypera (Hypera) postica (Gyllenhal 1813)
Larinus (Phyllonomeus) sturnus (Schaller 1783)
Lixus (Epimeces) filiformis (Fabricius 1781)
Lixus (Dilixellus) pulverulentus (Scopoli 1763)
Rhyncolus (Rhyncolus) elongatus (Gyllenhal 1827)
Scolytus intricatus (Ratzeburg 1837)
Sitona lineatus (Linné 1758)
Xyleborinus saxesenii (Ratzeburg 1837)

DASYTIDAE

Danacea (Danacea) ambigua (Mulsant & Rey 1868)
Dasytes (Mesodasytes) aeneiventris (Küster 1850)
Psilothrix viridicoerulea (Geoffroy 1785)

DERMESTIDAE

Anthrenus (Nathrenus) verbasci (Linné 1767)
Dermestes (Dermestinus) frischii (Kugelann 1792)
Dermestes (Dermestinus) undulatus (Brahm 1790)
Trogoderma inclusum (LeConte 1854)

Anthrenus (Nathrenus) verbasci
(Linné 1767)

ELATERIDAE

Agriotes (Agriotes) sputator (Linné 1758)
Athous (Athous) vittatus (Gmelin 1790)
Cardiophorus (Cardiophorus) biguttatus (Olivier 1790)
Cardiophorus (Cardiophorus) rufipes (Goeze 1777)
Lacon punctatus (Herbst 1779)
Limonius parvulus (Panzer 1799)
Melanotus (Melanotus) castanipes (Paykull 1800)
Pleurothous godarti (Mulsant & Guillebeau 1856)

GEOTRUPIDAE

Anoplotrupes stercorosus (Scriba 1791)
Sericotrupes niger (Marsham 1802)
Typhoeus (Typhoeus) typhaeus (Linné 1758)

HISTERIDAE

Hister illigeri (Duftschmid 1805)
Kissister minimus (Laporte 1840)
Margarinotus (Ptomister) brunneus (Fabricius 1775)
Paromalus (Paromalus) parallelepipedus (Herbst 1792)
Saprinus (Saprinus) detersus (Illiger 1807)

HYDROPHILIDAE

Berosus (Enoplurus) fulvus (Kuwert 1888)
Cercyon (Cercyon) quisquilius (Linné 1760)
Hydrous pistaceus (Laporte 1840)
Sphaeridium scarabaeoides (Linné 1758)

LUCANIDAE

Dorcus parallelepipedus (Linné 1758)
Lucanus pontbrianti (Mulsant 1839)

OEDEMERIDAE

Oedemera (Oncomera) femoralis (Olivier 1803)
Oedemera (Oedemera) flavipes (Fabricius 1792)
Oedemera (Oedemera) podagrariae (Linné 1767)

SCARABAEIDAE

Ammoecius elevatus (Olivier 1789)
Amphimallon majale (Razoumowsky 1789)
Calamosternus granarius (Linné 1767)
Netocia oblonga (Gory & Percheron 1833)
Oryctes nasicornis grypus (Illiger 1803)
Oxythyrea funesta (Poda 1761)
Pentodon algerinum (Fuessly 1775)
Phyllognathus excavatus (Forster 1771)
Pleurophorus caesus (Creutzer 1796)
Polyphylla (Polyphylla) fullo (Linné 1758)
Potosia cuprea olivacea (Mulsant 1842)
Rhizotrogus marginipes (Mulsant 1842)
Tropinota (Tropinota) squalida (Scopoli 1783)
Valgus hemipterus (Linné 1758)

STAPHYLINIDAE

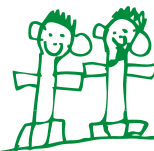
Ocypus (Ocypus) olens (Müller 1764)
Quedius (Microsaurus) ochripennis (Ménétrières 1832)
Scaphidium quadrimaculatum (Olivier 1790)
Xantholinus (Xantholinus) linearis (Olivier 1794)

TENEBRIONIDAE

Alphitobius diaperinus (Panzer 1797)
Blaps lusitanica (Herbst 1799)
Diaperis boleti (Linné 1758)
Hymenalia rufipes (Fabricius 1792)
Hymenorus doublieri (Mulsant 1851)
Lagria (Lagria) grenieri (Brisout 1867)
Lagria (Lagria) hirta (Linné 1758)
Omophlus (Odontomophlus) lepturoides (Fabricius 1787)

Alphitobius diaperinus (Panzer 1797)

“Projecte Orenetes” a la colònia

L'orenetes cuablanca (*Delichon urbicum*) és un ocell estival, abundant, que presenta les parts inferiors blanques i les superiors fosques amb brillantors blavoses. Té un vistós carpó blanc que la diferencia de l'orenetes vulgar (*Hirundo rustica*).

L'orenetes cuablanca és més urbana que l'orenetes vulgar i a Bonmatí hi tenim una població prou important. Les podeu veure des de principis de primavera fins a finals d'estiu.

Des de l'any 2020 es fa el cens de nius de la zona industrial de la Colònia Bonmatí dins del programa “Projecte Orenetes”, una iniciativa de l'Institut Català d'Ornitologia. Es tracta d'un programa de ciència ciutadana, en què tothom hi pot participar, i pretén obtenir dades per fer el seguiment dels nius d'orenetes cuablanca dels pobles i ciutats de Catalunya, les Balears i el País Valencià.

Abans d'exposar els resultats del cens de nius d'enguany parlarem de la seva metodologia, que és ben senzilla:

On es fan els censos?

En funció de les seves possibilitats, cada persona o entitat col·laboradora (escola, institut, esplai...) pot encarregar-se de censar tot un poble o una ciutat o bé només una part. En nuclis urbans no gaire grans o en pobles on no hi hagi molts nius d'orenetes cuablanca, cada persona o entitat pot fàcilment encarregar-se de censar tota l'àrea urbana. Però el cens s'ha de fer dins del que s'anomena “unitat de mostreig”: una

combinació de quadrats de 200x200 m que delimiten l'àrea exacta del poble o la ciutat que volem censar. La unitat de mostreig s'ha de crear des del portal web del projecte.

Quan es fan?

El cens s'ha de fer entre l'1 de maig i el 31 de juliol, però recomanen fer-lo a partir de l'1 de juny, que és quan hi ha més possibilitats que hi hagi pollets al niu i quan, per tant, és més fàcil detectar els nius que estan actius. Sempre es recomana fer els censos a primera hora del matí o al final de la tarda, quan fa menys calor i hi ha més activitat als nius.

Quant temps s'ha de dedicar a fer cada cens?

El necessari per prospectar adequadament tots els carrers o conjunts d'edificis existents a la nostra unitat de mostreig. El cens es pot completar en un únic dia o segregar-lo en diferents dies, però sempre s'ha de fer dins del període vàlid (d'1 de maig a 31 de juliol).

Quins nius s'han de comptar?

El cens del projecte orenetes se centra en comptar només els nius que estan en plena construcció o que es troben en prou bones condicions per ser ocupats per les orenetes de manera immediata. No s'han de comptabilitzar els nius trencats ni els que estan ocupats per altres espècies.

Quin material es necessita per fer el cens?

Prismàtics, rellotge/mòbil, llapis o bolígraf o l'aplicació disponible per a mòbils amb sistema Android.

Resultats del cens de nius d'oreneta cuablanca de l'any 2023:

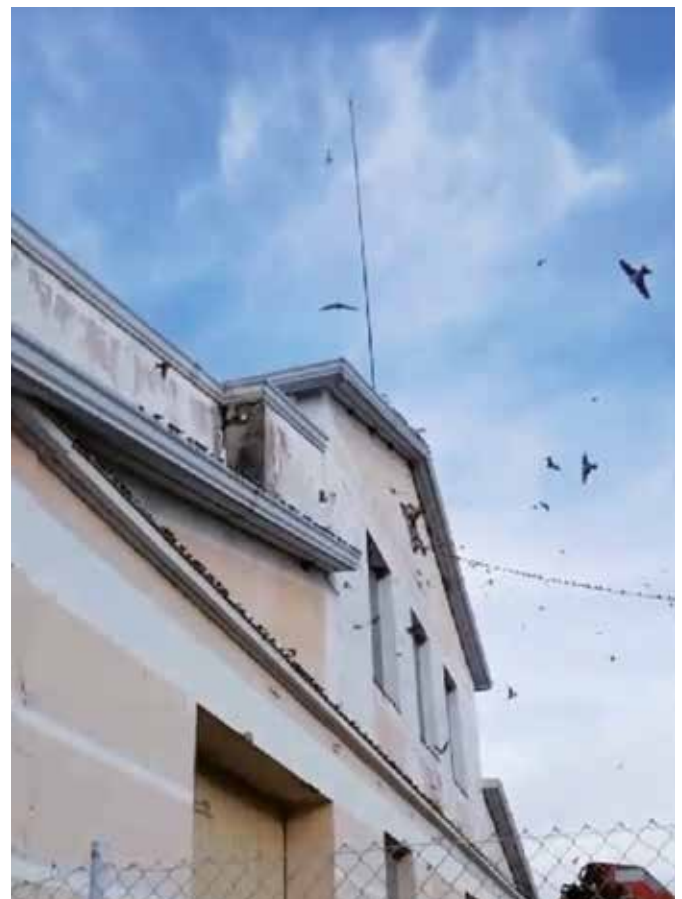
A la imatge podeu veure una vista aèria de la zona de la Colònia Bonmatí. Els quadrats són les dues unitats de mostreig on es fa el cens. Els punts grocs són les diferents adreces on s'han comptabilitzat nius.

Enguany s'han censat un total de 180 nius, dels quals 130 estaven actius. Això vol dir que la seva ocupació ha estat de prop del 73%.

Podeu consultar més dades dels censos fets al municipi de Bonmatí, poblacions veïnes i altres regions a la web: www.orenetes.cat.

Cal prendre consciència que aquesta espècie està inclosa en la llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial. Per tant, està prohibida la destrucció dels seus nius i fer-ho pot comportar multes econòmiques que poden oscil·lar entre els 3.001 € i els 200.000 €. Si la retirada o trencament dels nius comporta un perill per a la vida d'aquest ocell, la infracció pot ser constitutiva de delictes segons l'article 334 de la llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, amb pena de presó de sis mesos a dos anys.

L'oreneta cuablanca és una gran aliada contra mosques, mosquits i pugó, ja que consumeix uns 850 insectes al dia, cosa que equival a més de 310.000 insectes en un any per cada oreneta. Així que és un benefici per a tots que cada any aquests animals s'instal·lin al nostre poble.

[Font de la metodologia del cens: Projecte Orenetes]

“Dins la casa de colors” d’Abril Aibar Marcó

El jurat del 5è premi “Imagina un amor” de narrativa en llengua catalana de temàtica LGBTI va proclamar guanyador el relat “Dins la casa de colors”, de la bonmatinenca Abril Aibar Marcó, en la categoria de 12 a 15 anys. El lliurament de premis del certamen, convocat per l’Associació d’Escriptors en Llengua Catalana, es va fer el 22 d’octubre de 2022 al Centre LGTBI de Barcelona. Enhorabona, Abril.

A continuació podeu llegir el relat.

Stuttgart, Alemanya, 1945

Avui ens han enviat a en Blaz i a mi a escorcollar un poble a la vora de Schwäbisch Hall. Feia temps que no anàvem a patrullar junts, d’ençà que en Blaz es va ferir greument per culpa d’uns jueus. A simple vista el poble es veia sense vida. Els únics éssers vius érem el meu company i jo. Ell va decidir tornar a la base, ja que el poble suposadament estava buit i no feia falta perdre més el temps. La veritat és que va marxar no perquè no volgués perdre el temps, sinó perquè la seva dona estava embarassada de 9 mesos i si passava alguna cosa o es posava de part volia estar amb ella. L’admirava, perquè a mi mai m’havien interessat les dones ni el matrimoni.

Ja havien passat tretze hores d’ençà que vaig partir de Stuttgart, i quasi tot el poble estava escorcollat, només em faltava una casa, una de sincerament molt bonica. Els colors que més ressaltaven eren el vermell de la teulada i el verd festuc de la façana. En entrar-hi, em vaig sentir completament sol i enyorat de casa. Ja era l’última i aviat podria tornar a la base i descansar. Per res del món volia trobar-me algú, l’hauria de matar. Aquesta era la meva feina. Simplement matar jueus.

Quan ja havia revisat l’habitatge i em disposava a sortir de la casa de colors i tornar a la base, de sobte vaig sentir un soroll que provenia de dins d’un armari. Em vaig sobresaltar, desitjava que no fos una persona, no volia matar cap innocent més. Malauradament, a l’obrir l’armari els meus ulls van albirar un noi ferit i moribund dins. El noi no tindria més anys que jo, tenia uns ulls blaus intensos i uns cabells coure que li arribaven als colzes. M’hi vaig apropar, però ell no treia els ulls de la Sturmgewehr 44 que jo tenia a les

mans. Amb cautela jo anava entrant dins l’armari fins que el noi em va escopir a la cara. Jo immediatament el vaig apuntar amb l’arma a la cara, a la qual cosa ell va respondre dient:

—Mata’m, tortura’m, però mai sereu superiors. Us creieu Déu, i ell ja us posarà al vostre lloc. I tu tindràs una mort com jo i només et vull desitjar la pitjor de les morts —totes aquestes paraules les deia amb tant de patiment i dolor que després de tantes morts a la meva consciència em vaig veure incapaç de poder actuar i només mirar-lo em provocava una empatia que no havia sentit mai. Ràpidament, em vaig aixecar i li vaig dir amb tants sentiments que no sabia quin predominava:

—No tota la gent que tu creus que es creuen superiors ho són, alguns simplement ho hem de fer veure per no morir. —El noi em va mirar i aixecant-se uns centímetres em va dir amb una veu més segura:

—Qui és pitjor, el que és o el que per por canvia?

No sé per què, però el noi que feia uns moments semblava que es moriria, em va dir una frase que avui dia encara no puc respondre. Moments després de la pregunta del noi, em tocava preguntar a mi:

—Nom? —Ell es va estranyar pel canvi sobtat del to de la meua veu, però a la vegada que s’aixecava em va dir el seu nom:

—Alexander, i tu soldat no nazi? —Se’m va escapar una petita rialla per allò de “no nazi”, però posant-me a la seva alçada li vaig dir amb una falsa autoritat:

—Beltram el nazi.

Es va notar que va entendre la broma i va riure. Després de la nostra petita conversa, no em treia del cap una cosa: què faria amb l'Alex. Tècnicament, era l'enemic i ens matarien als dos. Primer de tot vaig examinar la seva ferida del braç i no és que fos petita, tenia un trauc molt gran que li travessava des del colze a la mà. Veient que ja no em tenia tanta por, li vaig dir que hauria d'anar a buscar medicaments per a la ferida, però l'Alex no parava de repetir-me que si el deixava sol el podrien matar. Es va posar molt histèric, li vaig dir que no tardaria gens. Per un petit moment tot el meu cos va notar com la seva petita i delicada mà agafava la meua, una mà gran, aspra i amb moltes cicatrius. Em vaig aixecar sobtadament i amb la cara vermella li vaig dir que s'amagués i no fes soroll, que tornaria en uns dies i que a la nit intentés buscar menjar. Les meves últimes paraules per l'Alex abans de partir van ser:

—No moris, a menys que el que et mati sigui jo. Després d'això va riure i es va posar dins l'armari.

A mesura que m'allunyava de la casa de colors, més em preocupava per l'Alex. En cert moment del viatge em vaig plantejar els meus sentiments cap a ell. Un noi jueu, un impur que no coneixia de res, un noi amb qui l'únic que havia compartit havien estat unes hores, un noi que no em podia treure del cap i, en definitiva, un noi... Com podia ser que jo, un noi de metre noranta, cabell gruixut i negre, fort i mans aspres sentís coses que mai havia sentit abans per una persona d'un metre seixanta, cabell com la seda, mans delicades i veu suau? Vaig deixar el tema i em vaig centrar en arribar ràpidament a la base i agafar els medicaments.

En arribar a la base on ens reuníem tots per esperar noves instruccions dels caps, em va venir en Blaz i em va fer un interrogatori. Per què havia arribat tan tard i per què necessitava els medicaments? Jo sabia que no podia dir res de l'Alex, per això em vaig inventar que una noia d'un metre seixanta, cabell com la seda i veu suau m'havia enamorat, i ella necessitava medicaments. En Blaz em va abraçar i em va murmurar:

—Ja començava a pensar que eres marica.

Jo vaig fer mala cara, però no em va passar pel cap dir res, no fos que sospitessin. En Blaz em va preguntar com es deia, la noia. Jo li vaig dir que es deia Alexandra. De seguida em va dir que com no anés amb la noia i li declarés els meus sentiments ràpidament la perdria, la guerra té aquestes coses. Vaig agafar els

medicaments i vaig córrer com un boig per expressar el que sentia per l'Alex.

En arribar a la casa dels colors, el cor m'anava a mil per hora, si li hagués passat alguna cosa a l'Alex, em moriria. Amb veu tremolosa vaig xiuxiuejar:

—Alex? —Ningú contestava. Em vaig posar molt histèric.— Alex!

De cop una petita mà va sortir de l'armari. Era ell.

—Què passa? —Una mica espantat, em vaig agenollar i li vaig acariciar la cara suaument.— T'han dit que tens una cara preciosa...

No em va deixar acabar la frase, es va incorporar i els nostres llavis es van desfer l'un amb l'altre.

—Què fas?! —Li vaig dir amb una veu autoritària. I l'Alex amb la veu trencada i els ulls llagrimosos em va dir allò que tant desitjava.

—Vull acabar aquesta vida sense tu o començar-ne una de nova amb tu.

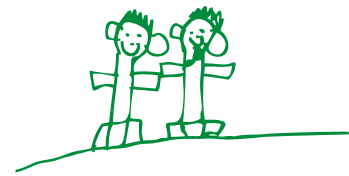
La poca cosa que era ell i les grans coses que em feia sentir. Suposo que va ser amor a primera vista, no?

A partir d'aquí van passar moltes coses. No us les podríeu creure, ens vam casar! Com que l'Alex tenia els cabells llargs i la veu fina es va fer passar per noia, va ser fàcil aconseguir-li una nova identitat. Quina gràcia que feia, però que guapo que estava. Al cap de poc temps, gràcies al fet que la guerra va acabar i tan aviat com vam poder ens vam allunyar tant com vam poder d'Alemanya. Hem estat en perill, clar que sí, han estat moltes les vegades que quasi ens enxampen. Era un horror fingir ser una altra persona i a més jueu en aquella època. Continuo sense poder respondre la seva pregunta.

L'única funció d'aquest diari és explicar el que he viscut, en una època en la qual havies de fingir ser moltes coses que no ets, només per encaixar. Desitgem, l'Alex, jo i totes les altres persones com nosaltres, que en un futur no molt llunyà ja no s'hagin de fingir coses que no ets o que sents, sinó ser qui ets o a qui estimes. A veure si tu, que estàs llegint el meu diari, pots respondre la pregunta de l'Alex i pots viure en el món lliure que nosaltres tant hem desitjat. Qui és pitjor, el que és o el que per por canvia?

Alexander Schmidt. 1924-2017

Beltram Fischer. 1920-2018

L'Abril Aibar i la Ione González, totes dues de Bonmatí i estudiants de l'INS Rafael Campalans d'Anglès, van resultar premiades en el Concurs Literari Juvenil del Ter-Brugent 2023, de microrelats, en la categoria Jov_1 (12-16 anys) [vegeu pàg. 10]. L'Abril Aibar va obtenir el primer premi (junt amb la Júlia De Litran Vilarnau de la Cellera) i la Ione González, el segon.

“I, de sobte, una gla”

d'Abril Aibar Marcó

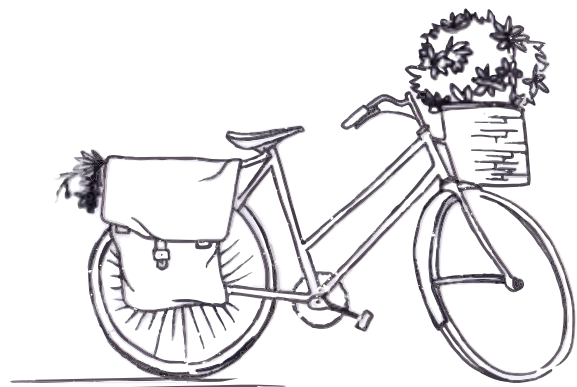
Un desafortunat dia, en ple segle XIX, al petit poble de Bonmatí, una núvia es convertí en vídua. Aquest esdeveniment va fer que caigués en depressió. Amb el pas dels anys, el seu sentiment de tristor i melancolia va créixer. Fins que va arribar a un punt que la noia creia que l'única manera de posar fi a tot era amb la mort. Amb la daga que el seu difunt home li havia regalat, va prendre la decisió de treure's la vida. Va decidir acabar amb el seu patiment al precís lloc on havia començat tot, on l'havia vist per primer cop. L'indret era prop d'un bosc espès i immens. Quan es trobava a un simple pas de realitzar el seu desig, una petita i insignificant gla li va caure al damunt. Sorpresa pel contratemps, la va agafar, la mirà i decidí plantar-la. Com que ja era tard, se'n va anar a casa seva, sense adonar-se que no havia complert el seu objectiu. A partir de llavors, no va haver-hi cap dia que la vídua no anés a cuidar la seva petita gla que, més tard i amb els anys, es convertiria en una gran aulina. Temps després, en els seus últims moments de vida, va pensar que aquella petita gla l'havia salvat. Li havia donat una raó per viure. Per això, si algun dia t'acostes a Bonmatí, busca l'aulina. S'ha convertit en la més gran de la contrada i si veus algú cuidant-la, no li diguis ni li facis res, perquè l'arbre l'està salvant.

Sylvestre Sylver

“Fugint de la rutina”

de Ione González de Puig

Tinc moltes ganes de marxar. Segurament us preguntareu on. Doncs a algun lloc. Tinc ganes de fugir sense saber que existeix un punt final. Vull improvisar, deixar-me portar, no vull tenir res planejat. La vida de l'ésser humà és massa pensada. Si us hi fixeu, cada setmana seguim un horari, una rutina i dia rere dia acabem fent sempre el mateix. Però quan comencem les vacances som lliures. Som nòmades durant uns dies.

Em moro de ganes de despertar-me en un lloc diferent cada dia, esmorzar qualsevol cosa i començar a pedalar. Fer quilòmetres i quilòmetres sense adonar-me'n, sufocar-me amb la calor i haver de seure a l'ombra d'un arbre per descansar. Tinc ganes de banyar-me en llacs, rius, platges i gorgs. També, de passar per mil camins i observar així mil paisatges.

Desitjo provar els sabors i les aromes que ens regalen els diferents pobles del món i de conèixer les seves gents i cultures.

Espero amb impaciència el moment de marxar de viatge, trencar la meva rutina i passar-m'ho bé. Espero emplenar la meva memòria de records inoblidables. Els meus records, que em recordaran quant de feliç era mentre em trobava lluny del dia a dia, pedalant i deixant-me portar.

La cotorra

Fa 100 anys, el 1923...

- Del 19 al 21 de maig se celebra la festa major de la Colònia. Amenitzen les vetllades les orquestres La Selvatana i L'Art Gironí, a l'envelat que munta l'envelador ("adornista") gironí Josep Comas Gultresa.

▲ La Selvatana va ser l'orquestra habitual a la festa major de la Colònia durant una bona colla d'anys. La foto correspon a la formació de 1920. Font: www.selvatana.com

- Es publica al *Diario de Gerona de Avisos y Noticias* una oferta de feina en pràctiques ("meritori") per a una fàbrica de Bonmatí —no s'especifica quina, si les filatures Casacuberta o la paperera Torras:

Per al despatx d'una fàbrica de Bonmatí es necessita un meritori llest, instruit i treballador. Ofertes per escrit, amb indicació de la instrucció rebuda i de les previsions a l'administració del Diario, al nombre 792 G.

- S'atorga el primer subsidi de maternitat de l'Institut Nacional de Previsión a una treballadora de la colònia, Maria Peral, operària de la paperera Torras. El 1923 es va estipular per llei un descans

obligatori de 6 setmanes, inexistent fins llavors. També es va instaurar l'assistència mèdica gratuïta a l'obrera durant l'embaràs i percebre un subsidi de 50 pessetes després del part.

- La paperera S. Torras Domènech ocupa el sisè lloc entre les papereres de Catalunya, amb un valor de producció de 787.000 pessetes.
- Josep M. Bonmatí reclama judicialment a Josep M. Bosch, propietari de la mina Carlota, on es va produir un accident l'any 1920, un total de 24.000 pessetes en concepte de principal i interessos. Arran d'això les propietats de Josep M. Bosch es posaran a subhasta pública 3 vegades en total. Finalment va ser Josep M. Bonmatí qui se les va quedar.
- Al maig, Josep M. Bonmatí Pujol, havent acabat el mandat, deixa de ser diputat per Girona a la Mancomunitat. Al juny és elegit diputat provincial pels jaumins (*jaimistas*), en qualitat de "concejal de Bonmatí".
- Al juny, la vaga de transports que hi ha a Barcelona amenaça de tancar les fàbriques de Bonmatí per manca de subministraments.
- A l'escola de la Colònia s'hi està tot un curs treballant com a mestre en pràctiques Narcís de Carreras Guiteras, que més endavant va destacar com a militant de la Lliga Catalana i secretari de Francesc Cambó, com a procurador a les Corts franquistes, com a president de la Caixa de Pensions (1972) i com a president del Barça (1968-1969), entre altres càrrecs.

Festa Major de Sant Julià del Llor

El cap de setmana del 26 i 27 d'agost de 2023 es va celebrar, de nou, la Festa Major de Sant Julià del Llor. A causa del temps els actes de la festa es van fer al Pavelló de Bonmatí.

